

for bragte Fakultetet, da det den 10. Novbr. 1906 udtalte sig om Professor Thieles Afskedsbegæring, Ønsket om Oprettelse af et særligt Professorat i regnende Mathematik i fornyet Erindring.

Efter at Professor Strømgren er bleven ansat som Professor i Astro-nomi, har han vel ment, saa længe Universitetet ikke har nogen særlig Lærer i regnende Mathematik, at maatte tage sig af dette Fag i det Om-fang, hvori det fordres ved Skoleembedseksamen, og hvori det ogsaa er nødvendigt som Hjælpefag for vordende Astronomer. Den videregaaende og i Theorien dybere indtrængende Undervisning i dette Fag, som — vistnok af Hensyn til Aktuaruddannelse — ogsaa nu for Tiden ønskes af flere Studerende, maa ligge ham, som eneste Repræsentant for et stort Fag, der omfatter baade en theoretisk og en praktisk Side, fjernt.

At den regnende eller praktiske Mathematik, der maa lægges i Haan-den paa en Mand, der som Aktuar eller Astronom har haft Lejlighed til indgaaende Øvelser i praktisk Anvendelse af dette Fag, ikke kan over-drages til Universitetets Professorer i den rene Mathematik — af hvilke den ene tilmed foruden sin Undervisning ved Universitetet er forpligtet til at varetage en Lærerplads ved Polyteknisk Lærestanstalt — er allerede udtalt i Forbindelse med Fakultetets anførte Skrivelse af 2. Januar 1903.

I Henhold til det her anførte maa Fakultetet varmt anbefale Aktuar-foreningens Andragende om Oprettelse af en Lærerpost i regnende Mathe-matik. Derved vil ikke alene den her paapegede Trang blive afhjulpen, men Universitetet vil derved bedre blive i Stand til at imødekomme Aktu-arernes Ønske i Retning af Oprettelse af det i 1903 foreslaaede Kursus, og Professor astronomiæ vil, ved at fritages for den midlertidig overtagne begrænsede Undervisning i det omhandlede Fag faa frie Hænder til Vare-tagelse af Gerningen som Professor astronomiæ og Direktør for Observa-toriet“.

III. Forelæsninger, Øvelser og Eksaminer.

1. Den filosofiske Prøve.

Under 16. Febr. 1909 meddelte Ministeriet Professor Høffding Til-ladelse til at begynde Eksamen saa tidligt, at den kunde være afsluttet inden hans Afrejse til England i Slutningen af Juni Maaned.

— Under 30. Okt. 1908 meddelte Ministeriet efter det filosofiske Fa-kultets Indstilling en Student fra 1908, der i ca. 2 Aar havde læst til juridisk Eksamen for Ustuderede, Tilladelse til at indstille sig til Prøven i Foraaret 1909 saa tidlig, at han kunde indstille sig til den juridiske Embedseksamens 1ste Del i Maj og Juni s. A.

— Samme Tilladelse blev ved Ministeriets Skrivelse af 17. Febr. 1909 efter Fakultetets Indstilling givet en anden Student fra 1908, der i Vinteren 1906—07 havde taget juridisk Eksamen for Ustuderede med 1ste Karakter. Af Fakultetet var det anført, at der i Fagene til 1ste Del af fuldstændig juridisk Embedseksamen er Discipliner af filosofisk Indhold som Retsfilosofi og Nationaløkonomi, der vilde være tilstrækkelig Ækvivalent for, at han gik et Par Maaneder tidligere op til den filosofiske Prøve.

— Under 18. Febr. 1909 meddelte Ministeriet efter Fakultetets Ind-stilling en Skibsbygningsingeniør, der i 1907 havde bestaaet Afgangs-

eksamen fra Orlogsværftets Maskinskole, og som ved Ministeriets Skrivelse af 28. Jan. s. A. havde erholdt Tilladelse til at erhverve akademisk Borgerret ved at underkaste sig en Tillægsprøve i Historie og Dansk Stil i Analogi med Bestemmelserne i Anordn. af 29. Sept. 1904, Tilladelse til at indstille sig til den filosofiske Prøve i Sommereksamensterminen 1909, uanset at han ogsaa først i Juni—Juli Eksamenstermin s. A. vilde indstille sig til den nævnte Tillægsprøve, dog paa det Vilkaar, at den eventuelt bestaaede filosofiske Prøve kun skulde have Gyldighed, saafremt Tillægsprøven blev bestaaet.*)

— Et Andragende fra en Student fra 1908 om Tilladelse til at indstille sig til Prøven til Julen 1908 blev afslaaet af Ministeriet 28. Okt. 1908. Andragendet, der var støttet paa, at Studenten paa Grund af sit Erhverv vanskeligt kunde underkaste sig Prøven om Sommeren, var ikke anbefalet af Fakultetet.

— I Henhold til den ved Ministeriets Skrivelse af 27. April 1886 givne Bemyndigelse for Fakultetet, jfr. Aarb. 1885—86 S. 49, blev det tilladt 8 Studenter fra 1908 paa Grund af Indkaldelse til Militærtjeneste at indstille sig til Prøven i Marts eller April 1909. I Henhold til samme Bemyndigelse tillod Fakultetet 2 Studenter fra Januar 1909 at indstille sig i Sommeren 1909.

2. Forelæsninger og Eksaminer under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

a. Den fuldstændige juridiske Embedseksamen.

Under 20. Novbr. 1908 meddelte Fakultetet en Kandidat, der i Februar 1908 havde bestaaet Eksamen efter Overgangsbestemmelsen i Bekendtg. 4. Decbr. 1902 III. C. a. med Haud ill. 2, og som havde anholdt om Tilladelse til paany at indstille sig til Tillægsprøven i Sommeren 1909, subsidiært i Vinteren 1908—09, Tilladelse til at indstille sig i sidstnævnte Termin.

— Under 1. Febr. 1909 afslog Ministeriet Andragender fra 2 Studenter, der i Efteraaret 1908 havde indstillet sig til 1ste Del af Eksamen efter Overgangsbestemmelsen i Bekendtg. 4. Decbr. 1902 III. C. a., om Tilladelse til at indstille sig paany til 1ste Del af Eksamen efter Overgangsbestemmelsen i Sommeren 1909 og derefter til 2den Del i Vinteren 1910, uanset at denne Prøve ifølge Bekendtgørelsen afholdtes sidste Gang i Sommeren 1909. Fakultetet havde under 27. Jan. 1909 fraraadet Bevilgelsen af Andragenderne, saa meget mere som Fakultetet vilde kunne hjælpe paa de paagældende ved i Overensstemmelse med derom til Fakultetet indgivne subsidiære Andragender at meddele dem Dispensation fra Bestemmelsen i Anordn. 1. Decbr. 1902 § 2 om 2 Aars Frist mellem Eksamens 1ste og 2den Del.

— Et Andragende fra en Kandidat, der i Vinteren 1908—09 havde bestaaet fuldstændig juridisk Embedseksamen efter Anordn. 1. Decbr. 1902, om, at den af ham bestaaede 2den Del af Eksamen maatte betragtes som 1ste Del af Eksamen efter Overgangsbestemmelsen i Bekendtg. 4. Decbr. 1902 III. C. a., saaledes at der gaves ham Adgang til at indstille sig til

*) Jfr. Aarb. 1907—08 S. 158.

Tillægsprøven i Sommeren 1909, blev under 13. Febr. 1909 af Fakultetet besvaret derhen, at Fakultetet ikke kunde meddele saadan Dispensation.

— Under 16. Marts 1909 bevilgede Fakultetet en Student fra 1900, der i Febr. 1909 havde bestaaet 1ste Del af Eksamen, Tilladelse til at indstille sig til 2den Del i Efteraaret s. A.

— I Anledning af en Forespørgsel til Udenrigsministeriet fra den kgl. Generalkonsul i Buenos Aires, om det for det rets- og statsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet gældende Reglement tilsteder Personer, som har opnaaet juridiske Grader ved Universitetet i Buenos Aires, Adgang til at faa disse bekræftede, udtalte Fakultetet i Skrivelse af 26. Jan. 1909 til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, „at akademiske Værdigheder, der erhverves ved eller fra udenlandske Universiteter, ved kgl. Resolution kan erholde de her i Riget til Graderne knyttede Rettigheder, jfr. Samling af Universitetets Retsregler § 373, samt at fremmede Videnskabsmænd ved kgl. Resolution kan erholde Tilladelse til ved en for det enkelte Tilfælde nærmere fastsat særlig Prøve at opnaa lige Rettigheder med dem, der opnaas ved den juridiske Embedseksamen, forsaavidt de iøvrigt fyldestgør Betingelserne for disse, jfr. Samling af Universitetets Retsregler § 327. En yderligere Udvidelse af Adgangen til at faa en ved et fremmed Universitet aflagt juridisk Eksamen bekræftet her i Landet finder Fakultetet ikke Anledning til at foreslaa“.

b. Statsvidenskabelig Eksamen.

Under 25. Sept. 1908 fritog Ministeriet en Cand. jur., der agtede at tage statsvidenskabelig Eksamen, for den i Anordn. 27. Decbr. 1904 § 3 indeholdte Forskrift om Deltagelse i det statistiske Laboratoriums Øvelser. Andragendet var anbefalet af Fakultetet i Skrivelse af 22. s. M. med den Bemærkning, at Fakultetet fandt det utvivlsomt, at Andrageren, der havde taget den fuldstændige juridiske Embedseksamen paa den i Bekendtg. 4. Decbr. 1902 III. C. a. angivne Maade, ikke kunde tage statsvidenskabelig Eksamen efter den ældre Ordning, se Anordn. 27. Decbr. 1904 § 6, hvorimod Fakultetet efter Omstændighederne mente, at der kunde være Grund til at meddele Andrageren den ovennævnte Fritagelse.

c. Juridisk Eksamen for Ustuderede.

En Studerende, der i Foraaret 1906, Efteraaret 1906 og Foraaret 1907 havde indstillet sig til den juridiske Fællesprøve, men var blevet rejiceret ved den skriftlige Prøve, blev det efter Fakultetets Beslutning tilladt i Efteraaret 1908 at indstille sig til juridisk Eksamen for Ustuderede uden formelig Dispensation.

— Dispensation i Henhold til Anordn. 1. Decbr. 1902 § 7. i. f. blev meddelt 3 Studerende, hvoraf 2 fik Tilladelse til at indstille sig til Eksamen i Sommeren 1909, 1 i Vinteren 1909—10.

— Et Andragende fra en Examinatus juris om Tilladelse til at supplere den af ham i Sommeren 1908 bestaaede juridiske Eksamen for Ustuderede ved en Tillægsprøve for derved at opnaa at kunne betragtes som havende bestaaet den fuldstændige juridiske Embedseksamen blev under 12. Febr. 1909 afslaaet af Ministeriet. I Fakultetets Indstilling af 6. s. M. var det udtalt, at der ikke i de bestaaende Retsregler haves nogen Hjemmel for, at Karakterer erhvervede ved den juridiske Eksamen for

Ustuderede kan overføres til den fuldstændige juridiske Embedseksamen, og at Fakultetet ikke kunde tilraade nogen Forandring af den gældende Ret i saa Henseende.

3. Forelæsninger og Eksaminer under det lægevidenskabelige Fakultet.

a. Omordning af Censorforholdene.

Under 6. Marts 1907 tilskrev det lægevidenskabelige Fakultet Ministeriet saaledes:

„Det lægevidenskabelige Fakultet har den 26. Februar 1907 modtaget følgende hoslagte Henstilling fra de medicinske Studerende:

»Udvalget, valgt paa Plenarmødet i „Medicinsk Forening“ Torsdag d. 21. Febr. 1907, tillader sig paa Studenternes Vegne at henstille til det lægevidenskabelige Fakultet at søge Censorforholdene ordnede paa den Maade, at der til hvert Fag ved den medicinske Embedseksamen ansættes 2 Fagfolk som Censorer«.

Den foreliggende Henvendelse har ikke forundret Fakultetet; det maa betragtes som et naturligt Ønske fra de Studerendes Side til Censorer ved Embedseksamen i hvert Fag at faa Fagmænd, der — ud fra et nøje Kendskab til Videnskabens Standpunkt i det paagældende Fag — kan bedømme deres Præstationer, i Lighed med hvad der allerede for de uden for Universitetet valgte Censorers Vedkommende finder Sted ved Fagene til medicinsk Forberedelseseksamen samt ved Eksamen i Fysik og Kemi ved 1ste Del af den nye Eksamensordning.

En Garanti for, at Censorstillingerne beklædes af Fagmænd i hvert enkelt Fag, bliver ikke givet ved den nuværende Ordning, der vel heller ikke oprindeligt kan siges at have tilstræbt noget saadant. Fakultetet kan imidlertid fuldstændig tiltræde Studenternes Ønske om at faa gennemført en Ordning, ved hvilken der gives Sikkerhed for Ansættelse af fagkyndige Censorer, i Stedet for den nuværende Ordning, der har vist sig ikke at byde denne Garanti.

At den nugældende for 36 Aar siden indførte Censorordning*), som i mange Aar virkede tilfredsstillende, nu mere og mere viser sig uheldig, kan ikke undre; den deler i saa Henseende Skæbne med andre lignende Ordninger, der med Mellemløb trænger til at revideres i Overensstemmelse med de efterhaanden indvundne Erfaringer.

Ulemperne ved den nugældende Censorordning har i Tidens Løb vist sig ved alle Fag inden for medicinsk Eksamen, om end i Følge Sagens Natur særlig ved de mere theoretiske Fag (Anatomi, Fysiologi, Farmakologi, pathologisk Anatomi), hvor det naturlige Krav, der kommer til Orde i de medicinske Studerendes Henvendelse om at faa deres Ekamenspræstationer bedømte af Fagmænd, i Følge hele den nuværende Censorordnings Natur og den Maade, hvorpaa Censorkomiteen sammensættes og fornyes, i mindste Omfang har kunnet ske Fyldest.

Selv ved de øvrige Fag, der ligger den praktiske Lægegerning nærmere, kan man ikke hævde, at den nugældende Censorordning i de senere Aar har været i Stand til ved enhver Lejlighed at opfylde de ovennævnte berettigede Krav.

*) Aarb. 1864—71 I S. 113—17.

Som den nugældende Censorordning i de senere Aar har virket, har det ledende Princip *ikke kunnet være* saa vidt muligt at tildele de respektive Fag den eller de deri specielt fagkyndige Censorer — saaledes som et Blik paa Censorfordelingen straks viser den kyndige.

Aarsagerne hertil er flere:

1) Idet *Censorkomiteen supplerer sig selv*, og det saaledes, at en ledig Plads vist som Regel besættes med den *ældste* af de ventende Suppleanter; disse vælges atter af Censorkomiteen *uden at faste Regler* derfor følges og *uden* at der gives specielt kvalificerede Lysthavende *Lejlighed til at søge disse Stillinger*.

2) Der er ingen Garanti for, at en tilstrækkelig *fagkyndig Indstilling* eller Valg mellem eventuelle lysthavende Ansøgere træffes.

3) *Fordelingen af Fagene* til de forhaandenværende Censorer kan ikke, som rimeligt var, siges udelukkende at være sket med det Formaal at skaffe størst mulig Fagkyndighed i de enkelte Fag repræsenteret, men *ganske tilfældige Omstændigheder* synes her at have gjort sig gældende — dette fremgaar med Tydelighed af Listerne —. Censorkomiteen har øjensynligt ikke betragtet dette som sin Opgave og maa efter de 36 Aar gamle Bestemmelser ogsaa egentlig siges ikke at have været *forpligtet* til at *anlægge* dette Synspunkt. Hverken Studenterne eller Fakultetet mener imidlertid, at Opretholdelsen af denne Betragtning er tidssvarende eller *retfærdig*.

4) *Hovedaarsagen* til, at den nugældende Censorordning efterhaanden har vist sig uheldig, ligger imidlertid i et Forhold, som ingen delvis Reform af de paapegede Mangler kan kompensere, nemlig i *Lægevidenskabens overordentlige Fremskridt og Specialisering* i de sidste 30—40 Aar, en Udvikling som ret hurtig gør det *umuligt* selv for en ualmindelig habil Læge at udøve en i fagkyndig Henseende betryggende Censur i et Fag, der ikke netop vedrører hans Specialitet, men ligger ham noget fjernere, og hvis Fremskridt han maaske ikke har fulgt med særlig Opmærksomhed siden sin egen Eksamen, der let for adskillige Censorers Vedkommende kan komme til at ligge 30—40 Aar tilbage i Tiden.

Fakultetet tillader sig yderligere, inden det gaar over til at fremsætte sine Forslag til en Reform af Censorforholdene, at henvise til, at der allerede under andre Fakulteter ved Universitetet findes Censorordninger af yngre og mere tilfredsstillende Karakter. Man skal saaledes tillade sig at fremhæve Forholdene ved det *mathematisk-naturvidenskabelige* og det *filosofiske Fakultets Skoleembedsexamina*, hvor der netop kræves Fagfolk til Censorer i de enkelte Fag, og hvor Fakulteterne foretager Indstillinger af Censorer, der saa beskikkes af Ministeriet for hver *Eksamenstermin* eller for *3 Aar ad Gangen* (det filosofiske Fakultet). Man skal endvidere tillade sig at henvise til de i Principet analoge Forhold ved *den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole*, hvor Undervisningsraadet vælger Censorerne blandt fagkyndige Mænd udenfor Højskolen.

Det medicinske Studium med dets Mangfoldighed af højt udviklede Specialfag, med sin stadig bredere naturvidenskabelig-biologiske Basis frembyder i saa Henseende langt større Lighed med det filosofiske og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet end med det theologiske og juridiske Fakultet, og maa naturligt Ulemperne ved, at Censuren ikke udøves af Fagmænd i hvert Fag, ganske anderledes gøre sig gældende end ved

det theologiske og det juridiske Fakultet med den større Homogenitet mellem Studium og senere Praksis.

Det lægevidenskabelige Fakultet tillader sig derfor principielt at stille følgende *Forslag til en Reform af Censorinstitutionen ved den lægevidenskabelige Embedseksamen*, og man er som ledende Princip gaaet ud fra, at der for hvert enkelt Fag skal findes specielt fagkyndige Censorer, hvilket ikke *forhindrer* at eventuelt Censuren i beslægtede Fag kan udøves af samme Mand.

1) Censuren ved den lægevidenskabelige Embedseksamen udøves af Eksaminator og to *fagkyndige Censorer* i hvert Fag.

2) Posterne som Censorer opslaas ledige og kan søges af enhver, der har taget den lægevidenskabelige Eksamen og ikke er Medlem af det lægevidenskabelige Fakultet.

3) Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ansætter Censorerne *for de respektive Fag efter Indstilling af det lægevidenskabelige Fakultet*.

4) Beskikkelse af Censorerne foretages af Universitetet efter Indstilling af Fakultetet *hvert tredje Aar* fra en 1. April efter forudgaaende Opslag af Pladserne (Conf. Ordningen ved Skoleembedsexamina under det filosofiske Fakultet og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet — Bekendtgørelse af 21. April 1884, Meddelelse fra Kultusministeriet af 6. Maj 1897 og kgl. Anordning af 16. Marts 1901).

5) *Genvalg* af Censorer kan som Regel foretages 2, højst 3 Gange (altsaa 9—12 Aar Maximum af Funktionstid).

6) *Supplering ved Vakancer*, ved Fratrædelse eller ved Dødsfald, som maatte indtræde mellem de normalt beskikkede Censorer under et Triennium, foregaar efter Opslag og forudgaaende Ansøgning.

7) Der ansættes et passende Antal *fagkyndige Suppleanter*, som fungerer ved midlertidig Forfald af en fast Censor, efter Indstilling af Fakultetet. Disse oppebærer et forholdsvist Honorar efter det Antal Gange, de censurerer.

Da Spørgsmaalet nu er rejst fra de medicinske Studerendes Side, skal Fakultetet bemærke, at det maa anse det for det *heldigste* for alle Parter, hvis den foreslaaede Ordning kunde gennemføres allerede ved de Besættelser, der skal foretages nu til 1. April dette Aar.

I hvert Fald vil det sikkert være rigtigst at lade den foreslaaede Ordning *fuldstændig gennemføres*, naar i Sommeren 1909, altsaa om to Aar, den nye II Del af medicinsk Embedseksamen afholdes, hvor tillige Censoransættelsen for det ny tilkommende Fag — almindelig Pathologi — skriftlig og mundtlig — skal finde Sted.

Skulde det vise sig ugørligt at faa Forholdene ændrede allerede til 1. April d. A. (1907), maa Fakultetet i hvert Fald andrage om

1) at Pladserne, som ved denne Termin maatte blive ledige, ved at nuværende Censorer ikke maatte ønske Genvalg, besættes efter det nye System — altsaa efter Opslag af Pladserne og Indstilling fra Fakultetet — samt at

2) at Fakultetet til næstkommende Eksamenstermin (Sommer 1907) fordeler Fagene mellem de forhaandenværende Censorer saa vidt muligt efter Fagkyndighed.

Det bør fremhæves, at der allerede af de til Censorordningen ved det lægevidenskabelige Fakultet bevilgede Pengemidler kan gives Censorerne

en Lønning paa det nærmeste af samme Omfang som nu, selv om Antallet af fagkyndige Censorer bliver det højeste, som i Følge Fakultetets Forslag maatte blive at ansætte, saaledes at forøgede Bevillinger ikke turde blive nødvendige, saaledes som det fremgaar af hosliggende Tabel.“

Tabellarisk Oversigt over Lønningsforholdene ved Censuren ved den lægevidenskabelige Embedseksamen.

Lønninger af Censorerne ved den nugældende Censorordning ved lægevidenskabelig Embedseksamen:

12 Censorer, der hver lønnes med 900 Kr. aarlig og censurerer i to Fag hver.

Samlet Lønningsudgift: $12 \times 900 \text{ Kr.} = \underline{10,800 \text{ Kr.}}$

Fordeles den samlede Sum 10,800 Kr. efter *Fag*, hvoraf der i alt er 13 (se nedenstaaende Tabel) vil hvert *enkelt* Fag kunne lønne sine to fagkyndige Censorer med tilsammen c. 830 Kr. (830 Kr. 76 Øre) imod nuværende 900 Kr., hvor hver Censor censurerer i to Fag.

Fakultetet finder det endvidere ikke uhensigtsmæssigt, at de *samme* 2 (*medicinske*) Censorer har Censuren i de tre medicinske Fag, og at de to *kirurgiske* Censorer censurerer alle fire kirurgiske Fag. Lønningerne kan saaledes i disse store og vigtige Fag blive af en Størrelse, som svarer til den til Censuren anvendte Tid.

Man kunde endvidere tænke sig, at lejlighedsvis kunde én og samme Mand være Censor i to beslægtede Fag, naar han var fagkyndig i dem begge, saaledes som dette f. Eks. har været Tilfældet med den ene Censor i Anatomi og i Fysiologi under den nugældende Eksamensordning.

Lønning pr. Fag efter den af det lægevidenskabelige Fakultet foreslaaede Plan.

Fag ved lægevidenskabelig Embedseksamen	Antal Censorer	Løn pr. Fag
1 Fysiologi	2	830 Kr.
2 Anatomi	2	830 Kr.
3 Farmakologi	2	830 Kr.
4 Obstetrik	2	830 Kr.
5 Pathol. Anatomi	2	830 Kr.
6 Mundtlig Medicin	i alle tre Fag tilsammen 2 Censorer	830 Kr.
7 Klinisk Medicin		830 Kr.
8 Skriftlig Medicin		830 Kr.
9 Mundtlig Kirurgi	i alle fire Fag tilsammen 2 Censorer	830 Kr.
10 Klinisk Kirurgi		830 Kr.
11 Skriftlig Kirurgi		830 Kr.
12 Operativ Kirurgi		830 Kr.
13 Retsmedicin	2	830 Kr.
Sum: 13	Antal Censorer: 16	Sum: 10,790 Kr.

Fakultetets Forslag blev af Ministeriet tilstillet Formanden for Censorerne Professor, Dr. med. H. Krabbe til Erklæring, og denne udtalte sig i Skrivelse af 7. April 1907 saaledes:

„I Skrivelse af 8. Marts d. A. har det høje Ministerium udbedt sig mine Ytringer meddelte i Anledning af en Skrivelse af 3. s. M. fra Dekanus for det lægevidenskabelige Fakultet vedrørende Censorerne ved den lægevidenskabelige Embedseksamen. Saaledes foranlediget skal jeg ikke undlade efter Samraad med mine Medcensorer tjenstligst at udtale følgende.

Som Hovedpunkt i Fakultetets Skrivelse fremtræder Forslaget om, at Retten til at indstille Censorer og Suppleanter samt til at fordele Eksamensfagene til de enkelte Censorer skulde overdrages Fakultetet, og der er i saa Henseende bl. a. henvist til Forholdet ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Ganske vist vælges ved den nævnte Højskole for hver Eksamen Censorerne efter Forslag af den paagældende Lærer; men om dette end i Reglen ikke medfører nogen Ulempe, er det dog sket, at Censor derved er kommen i et alt andet end ønskeligt Afhængighedsforhold til Eksaminator. Da Indførelsen af faste Censorer i sin Tid blev foranlediget ved et af Rigsdagen udtalt Ønske om Indretningen af Eksamenskommissioner, der skulde være uafhængige af Fakulteterne, vilde den af det lægevidenskabelige Fakultet foreslaaede Ordning ogsaa være i Strid hermed og maa bestemt fraraades.

Hvad dernæst angaar det fra „Medicinsk Forening“ paa Studenternes Vegne fremkomne Ønske om, at der ved den lægevidenskabelige Embedseksamen maatte ansættes to Fagmænd som Censorer i hvert Fag, hvilket har foranlediget Fakultetet til at fremsætte forskellige hertil sigtende Forslag, da maa Grunden til den stedfindende Misfornøjelse formentlig søges i ganske andre Forhold end den Omstændighed, at der ikke har været to specielt sagkyndige Censorer i hvert Fag. Det er overhovedet et Spørgsmaal, om de Studerende vilde være bedst tjente med, at begge Censorer var specielle Fagmænd, idet disse af Interesse for deres Fag snarere maa ventes at ville blive strengere end mildere ved Bedømmelsen af Præstationerne. Det er jo hovedsagelig ikke Specialister, navnlig i de mere theoretiske Fag, men Læger, som skal uddannes ved det lægevidenskabelige Studium. Det er vel ogsaa af Hensyn hertil, at man har fundet det rigtigt ved Ordningen af den medicinske Forberedelseseksamen (Fysik og Kemi ved den nye Ordning af Eksamen) kun at lade den ene Censor være Fagmand, den anden et Medlem af det lægevidenskabelige Fakultet, og hermed har der saa vidt vides aldrig vist sig nogen Misfornøjelse.

Det maa ganske vist være ønskeligt, at den ene af Censorerne er særlig kyndig i det paagældende Fag; da vil ogsaa Fagmændene være i Majoritet (Eksaminator og den ene Censor) ved Karaktergivningen. Det turde for øvrigt blive vanskeligt at erholde to Fagmænd (og en Suppleant) til Censorer i hvert af de mere theoretiske Fag, idet man selvfølgelig er begrænset til at vælge blandt dem, der kunde ønske at blive Censorer. At ansætte Fakultetets Prosektorer og Assistenten eller Manuduktøren som Censorer eller Suppleanter vilde af forskellige Grunde være utilraadeligt, saa længe de fungerer i disse Stillinger.

Da det kan være tilfældigt, om nogen, som maaske kunde ønske at blive Censor, og som var vel egnet dertil, faar Kundskab om, at der er en

Censorplads ledig, kan man ganske slutte sig til Fakultetets Forslag om, at dette bliver offentlig bekendtgjort.

Hvad fremdeles Fordelingen af Fagene til de enkelte Censorer angaar, har man selvfølgelig altid haft for Øje, at denne skete saaledes, at hver af dem fik de Fag, han særlig havde lagt sig efter, og dette maa ogsaa ganske naturligt stemme med den enkelte Censors Ønske. At dette af forskellige Grunde ikke altid, i alt Fald ikke straks ved hans Ansættelse, eller naar en Suppleant maa vikariere ved en Censors Forfald, har kunnet lade sig gøre, er beklageligt nok; men en væsentlig Grund dertil har det i alt Fald i de senere Aar været, at der ikke mere som tidligere holdes Eksamen om Eftermiddagen, hvorimod der om Morgenen samtidig afholdes Eksamen i 5 forskellige Fag. Den for det forestaaende Triennium af Censorerne trufne Ordning ved Fordelingen af Fagene vilde saaledes ikke kunne gennemføres, med mindre Eksamen i pathologisk Anatomi flyttes fra Morgentimerne til en Tid om Eftermiddagen; men da Censorerne ikke har nogen Bestemmelsesret med Hensyn til Tiden for Eksamens Afholdelse, maatte Fakultetet ved Ministeriets Mellemløst søges foranlediget til at ændre Tiden paa den nævnte Maade.

En Forøgelse af Suppleanternes Antal vilde, som ogsaa af Fakultetet antydtes, være ønskelig saa vel for ved Besættelsen af en ledig Censorplads at kunne vælge den, der passer bedst til det ledige Fag, som i de Tilfælde, hvor en Suppleant maa vikariere for en Censor. Vel har det i Reglen været den ældste af Suppleanterne, der er bleven indstillet til at beskikkes som Censor, hvilket ogsaa maa anses for det naturligste, naar ellers intet taler derimod; men det er dog ogsaa sket, at den ældste af Suppleanterne er traadt tilbage, naar en anden passede bedre for de ledige Fag, og man anser sig overhovedet ikke for bunden til altid at indstille den ældste. Censorerens Indstilling om Besættelsen af de 4 Suppleantpladser for det kommende Triennium er sket med særligt Henblik paa de mere theoretiske Fag, men da der blandt dem ikke er nogen med særlig kirurgisk Uddannelse (medens der er 4 kirurgiske Eksamensfag), og flere andre Fag (saaledes Anatomi) heller ikke er repræsenterede, turde det være ønskeligt foreløbig at forøge Suppleanternes Antal med to.

Skønt Eksamensfagernes Antal ved den nye Eksamensordning vil blive større end hidtil, vil Arbejdet dog, naar denne om et Par Aar træder fuldstændig i Kraft, formentlig kunne bestrides af det nuværende Antal Censorer, og en forandret Lønningsmaade (efter Fagene) som den af Fakultetet foreslaaede skønnes ikke at være nødvendig. For Tiden er der 10 mundtlige og 3 skriftlige Fag, fordelt saaledes, at hver af Censorerne har 2 Fag (2 mundtlige eller et mundtligt og et skriftligt) og 2 af dem desuden et skriftligt. Efter den nye Ordning bliver der, saa vidt vides, 12 mundtlige og 2 skriftlige, saa at hver Censor maatte have 2 mundtlige Fag og 4 af dem desuden et skriftligt.

I Henhold til det ovenanførte er Censorerne blevne enige om at indstille til det høje Ministerium

- 1) at det fremdeles som hidtil maa være Censorerens Sag at gøre Indstilling om, hvem der skal beskikkes som Censor eller Suppleant, og at fordele Fagene mellem Censorerne;
- 2) at der sker offentlig Bekendtgørelse om, naar der som Følge af en Censors Afgang eller af anden Aarsag bliver en Suppleantplads at besætte

- 3) at det ved Ministeriets Mellekomst søges foranlediget, at Eksamen i pathologisk Anatomi afholdes om Eftermiddagen paa en Tid, hvor der ikke er anden Eksamen;
- 4) at der til de 4 for det kommende Triennium foreslaaede Suppleanter endnu føjes to, og at disse Pladsers Besættelse sker efter forudgaaet offentlig Bekendtgørelse med Fremhævelse af, at de paagældende maatte have særlig Uddannelse i Kirurgi eller Anatomi“.

Under 29. April 1907 beskikkede Ministeriet de i Aarvog 1906—07 S. 823 nævnte Censorer, saaledes at Beskikkelsen kun gjaldt for 2 Aar, hvorefter Ministeriet paatænkte en Omordning af Censorforholdene. Ministeriet meddelte samtidig, at der endvidere vilde blive opslaaet 6 Suppleantpladser, efter at Censorerens Formand havde forhandlet med Fakultetets Dekanus om, med hvilke Fag disse Pladser blev at besætte. Under 10. Maj s. A. blev derefter 6 Suppleantpladser opslaaet ledige i følgende Fag: 1) Normal Anatomi, 2) Fysiologi, 3) Farmakologi, 4) Pathologisk Anatomi, 5) Intern Medicin og 6) Kirurgi. I Opslaget blev det anført, at Ansøgerne maatte godtgøre at være særlig kyndige i vedkommende Fag. Til Suppleanter udnævntes under 25. Maj s. A. de i Aarvog 1906—07 S. 823 nævnte.

Under 19. Decbr. 1908 tilskrev Fakultetet Ministeriet saaledes:

„I Skrivelse af 29. April 1907 har det høje Ministerium tilkendegivet Fakultetet, at det til 1. April 1909, hvor samtlige nuværende Censoreres Beskikkelse ophører, paatænker en Omordning af Censorforholdene.

Fakultetet tillader sig i denne Anledning at indsende nedenstaaende Forslag til en Ordning af Censorvirksomheden ved den lægevidenskabelige Embedseksamen. Det til Grund for Forslaget liggende Hovedsynspunkt er Sikringen af en i fagkyndig Henseende betryggende Censur ved Eksamen, hvad der ikke under den nuværende 37 Aar gamle Ordning længere kan siges at foreligge; dette er nærmere paavist i den Skrivelse af $\frac{6}{3}$ 1907, hvormed Fakultetet ledsagede Indsendelsen af en fra de medicinske Studerende modtaget Henstilling om at søge en Forandring i Censorordningen iværksat.

Hensigtsmæssigheden af Kravet om Ansættelse af særlig fagkyndige Censorer i de enkelte Fag er i Princippet anerkendt af det høje Ministerium, idet det i Opslaget om de forrige Aar ledige Suppleantpladser (Opslag 10. Maj 1907) udtrykkelig nævnes, at Ansøgninger maa gælde Ansættelse for bestemt Fag, og at Ansøgeren maa godtgøre at være særlig sagkyndig i vedkommende Fag; Fakultetet skal da her indskrænke sig til at udtale, at den store Betydning, som Censorerens Fagkyndighed har for den rette Bedømmelse af Eksamenspræstationerne og derigennem for den hele Undervisning, under den medicinske Videnskabs stærke Udvikling Aar for Aar bliver mere iøjnefaldende.

Fakultetet tillader sig da at foreslaa følgende Ordning som formentlig egnet til — med Undgaaelse af alle for Formaalet ikke absolut nødvendige Forandringer — at hidføre en tilfredsstillende Ordning.

Censorerne beskikkes for *hvert enkelt Fag* efter i deres Ansøgning at have godtgjort at være *særlig sagkyndig* i dette Fag.

De Fag, for hvilke der saaledes beskikkes Censorer (to i hvert Fag) er følgende:

Anatomi, pathologisk Anatomi, almindelig Pathologi, Fysiologi, Farmakologi, Obstetrik, Retsmedicin, Medicin og Kirurgi.

De to Censorer, der beskikkes for alm. Pathologi, censurerer baade den mundtlige og skriftlige Prøve i Faget, ligesom de to Censorer, der beskikkes for Medicin, censurerer saavel den mundtlige og skriftlige som den kliniske Prøve, og de to Censorer, der beskikkes for Kirurgi, den mundtlige, skriftlige, kliniske og operative Prøve i dette Fag. Herigennem vil en ensartet Bedømmelse af Kandidaten i de enkelte Prøver under samme Fag sikres.

Antallet af Censorer vil efter ovenstaaende Forslag som Regel være 18; dog behøver det ikke at være udelukket, at samme Mand beskikkes til Censor i to Fag, forudsat at hans Sagkundskab i hvert af disse er tilstrækkelig godtgjort. Dette tør imidlertid betragtes som noget, der kun lejlighedsvis indtræder, idet efter Videnskabens nuværende Udvikling Sagkundskab i et af de ovennævnte Fag ikke kan betragtes som betingende Sagkundskab i noget enkelt af de andre Fag.

Da efter Forslaget Censor-Beskikkelsen foretages for hvert særligt Fag bliver en Forandring af den nuværende *Lønningsmaade* nødvendig. Denne vil, uden at den til Raadighed staaende *Totalsum* overskrides, og uanset, at for Fremtiden to ny Prøver (mundtlig og skriftlig alm. Pathologi) tilkommer, kunne foretages saaledes, at der kan ydes Censorerne et for Arbejdet passende Vederlag. Efter den hidtil gældende *Lønningsmaade* faar de ældre Censorer et Vederlag af 450 Kr. for hver Prøve (900 Kr. i det hele), de yngre Censorer (hidtil to, naar alm. Pathologi tilkommer fire) derimod kun et Vederlag af 300 Kr. for hver Prøve (900 Kr.). Den samlede *Lønningssum* er 10,800 Kr. Fakultetet foreslaar nu, at hver enkelt mundtlig eller praktisk Prøve for Fremtiden honoreres med 400 Kr. aarlig for hver Censor, hvad der ogsaa, naar Hensyn tages til Antallet af Eksaminationer, maa anses for et tilstrækkeligt Vederlag. Hver skriftlig Prøve foreslaas honoreret med 200 Kr. aarlig for hver Censor; ogsaa dette Vederlag maa anses som tilstrækkeligt i Betragtning af, at den skriftlige Prøve efter Forslaget af vedkommende Censor stedse forenes med mindst én anden Prøve, og at Tiden til Bedømmelsen kan vælges efter Vedkommendes Lejlighed.

Efter Forslaget vilde da *Lønningsmaaden* stille sig som angivet i nedenstaaende Tabel:

Fag	Prøver under Faget	For hver Censor aarligt	For 2 Censorer aarligt
Anatomi	mundtlig	400 Kr.	800 Kr.
Pathol. Anatomi	mundtlig	400 Kr.	800 Kr.
Alm. Pathologi	mundtlig skriftlig	400 Kr. 200 Kr. } 600 Kr.	1,200 Kr.
Fysiologi	mundtlig	400 Kr.	800 Kr.
Farmakologi	mundtlig	400 Kr.	800 Kr.
Obstetrik	mundtlig	400 Kr.	800 Kr.

Fag	Prøver under Faget	For hver Censor aarligt	For 2 Censorer aarligt
Retsmedicin	mundtlig	400 Kr.	800 Kr.
Medicin	mundtlig	400 Kr.	1,000 Kr. } 2,000 Kr.
	skriftlig	200 Kr.	
	klinisk	400 Kr.	
Kirurgi	mundtlig	400 Kr.	1,400 Kr. } 2,800 Kr.
	skriftlig	200 Kr.	
	klinisk	400 Kr.	
	operativ	400 Kr.	
Sum . . .			10,800 Kr.

Hvad angaar *Beskikkelsen* af Censorer tillader Fakultetet sig at foreslaa, at denne ved indtrædende Vakance sker efter Opslag, hvori udtrykkelig angives, hvilket særligt Fag der er ledigt, som at Ansøgeren maa godtgøre speciel Sagkundskab i vedkommende Fag. Paa Basis af de saaledes fremkomne Oplysninger beskikker Ministeriet Censorerne eventuelt efter indhentede Oplysninger fra særlig sagkyndig Side. Derimod maa Fakultetet indtrængende fraraade, at der ved den ny Ordning tillægges de fungerende Censorer nogen Indstillingsret ved Besættelsen af nye Pladser. Hvor det drejer sig om Bedømmelsen af den enkelte Ansøgers særlige faglige Kvalifikationer, kan — de enkelte Medlemmers Sagkundskab indenfor deres specielle Fag ganske ufortalt — Censorkollegiet som saadant ikke paa nogen Maade betragtes som en kompetent og sagkyndig Korporation. Da Censorerne efter den foreslaaede Ordning, hvor *Beskikkelsen* sker for hvert enkelt specielt Fag, ikke længere vilde faa noget at gøre med Fagenes Fordeling mellem sig indbyrdes, og da de løbende Forretninger med Ordning af Eksamen og Tilsigelse af Censorer allerede nu besørges af Fakultetet, vil der formentlig ingen Grund være til, at Censorerne fremtidig organiseres som Kollegium med særlig Formand, en Ordning, som saa vidt vides heller ikke findes ved det langt overvejende Antal af Eksamensordninger ved Universitetet, polyteknisk Lærestalt eller Landbohøjskolen.

Med Hensyn til Funktionstiden for Censorerne foreslaar Fakultetet, at Ansættelsen sker paa 6 Aar, og at Genvalg én Gang kan finde Sted, saaledes at Maksimum for Funktionstiden er 12 Aar.

Hvad endelig Spørgsmaalet om Suppleanter angaar, saa er dette for Tiden ordnet saaledes, at der ansættes Suppleanter, der ikke faar tildelt noget særligt Fag, men som har — vel ingen absolut Sikkerhed for senere at ansættes som faste Censorer — men dog en saa godt som sikker Forventning om, at det vil blive Tilfældet. En saadan Ordning er selvfølgelig ganske uforenelig med den foreslaaede Indførelse af særlige Fagcensorer. Saafremt Suppleanter skulde anses for nødvendige, maatte de, hvad der jo ogsaa meget let lader sig gøre, udnævnes for hvert særligt Fag. Nogen Nødvendighed for at have faste, forud udnævnte Suppleanter, foreligger imidlertid lige saa lidt for Censorerne som for Eksaminatorernes Ved-

kommende. Eksamensordningen er altid saa betids fastsat og meddelt alle Vedkommende, at Forfald saa at sige udelukkende kan indtræde ved Sygdomstilfælde. Under saadanne Omstændigheder vil imidlertid vedkommende Censor sikkert uden Vanskelighed kunne skaffe en Vikar, der efter at være approberet af Ministeriet, kan deltage i Censuren. Det vilde derfor vistnok være det naturligste slet ikke at ansætte Suppleanter; skulde saadanne efter vundne Erfaringer vise sig nødvendige, maa de som nævnt, for at være i Ovensstemmelse med den foreslaaede Ordning i sin Helhed, ansættes for hvert enkelt Fag.

En betryggende Ordning af Censorvirksomheden er som allerede nævnt af den største Betydning for Undervisningen i det Hele. Idet Fakultetet henstiller det ovenfor anførte til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse, skal det derfor andrage om, at der nu ved den for samtlige Censorpladser indtrædende Vakance i Overenstemmelse med dets Forslag træffes Bestemmelser, hvorved en fagkyndig Bedømmelse af Prøverne ved den lægevidenskabelige Embedseksamen sikres“.

Formanden for Censorerne udtalte i den Anledning i Skrivelse af 31. Jan. 1909 følgende:

„I Skrivelse af 30. Decbr. f. A. har det høje Ministerium anmodet mig om som Formand for Censorerne ved den lægevidenskabelige Embedseksamen efter Samraad med mine Medcensorer at fremkomme med en Udtalelse om det hermed tilbagefølgende Forslag fra det lægevidenskabelige Fakultet angaaende en Omordning af Censorforholdene ved den nævnte Eksamen. Foranlediget herved skal jeg ikke undlade at udtale Følgende, hvorom der har været fuld Enighed mellem Censorerne.

Det nu foreliggende Forslag stemmer i sine Hovedtræk med det for 2 Aar siden fra Fakultetet fremkomne, hvorom Censorerne havde Lejlighed til at udtale sig i Skrivelse af 7. April 1907, hvortil man for saa vidt kan henvise; men det gaar i flere Henseender endnu videre. Man maa ligesom tidligere bestemt udtale sig imod, at Indstillinger til Censorer (og Suppleanter) og Fordelingen af Fagene fra Censorerne skulde gaa over til Fakultetet, idet en saadan Ordning ganske vilde stride imod Hensigten med Indførelsen af faste Censorer. Da Forholdet ved Veterinær- og Landbohøjskolen paa ny er draget frem, skal det igen fremhæves, at dette netop beviser, i hvor høj Grad Censorerne ved den stedfindende Ordning bliver afhængige af Eksaminator, idet denne — hvad der er sket — naar han ved Bedømmelsen er uenig med en Censor, med Lethed kan faa denne afskediget og erstattet med en anden, der er ham mere til Behag.

Det maa nu foreløbig bemærkes, at den Henvendelse fra Formanden for „medicinsk Forening“, som for 2 Aar siden foranledigede Fakultetet til at foreslaa en Omordning af Censorforholdene, ikke kan betragtes som fremgaaet af et almindeligt Ønske hos de medicinske Studerende om at faa lutter Fagmænd til Censorer, og i alt Fald ikke kan anses for vel overvejet. Fakultetet har imidlertid derefter ment, at en rigtig Bedømmelse af Eksaminationerne kun kunde betrygges, ved at begge Censorer (foruden Eksaminator) var specielt sagkyndige i det Fag, hvori de censorerer, og at Erfaringen fra de 37 Aar, i hvilke de faste Censorer har virket, skulde stadfæste denne Anskuelse. Men det maa synes klart, at det maa være fuldt betryggende, at kun den ene Censor tilligemed Eksaminator er specielt sagkyndig i det paagældende Fag. Det kan endog

have sine Fordele, at den anden Censor, uden at være Specialist, men dog med det for en videnskabelig dannet Læge nødvendige Kendskab til Faget, deltager i Bedømmelsen og derved til en vis Grad forhindrer, at der lægges altfor ensidig Vægt paa det enkelte Fag, hvad der vel især kunde være Fare for ved 1ste Del af Eksamen. Dette har antagelig, og med Rette, været den ledende Tanke, naar man i sin Tid ved den medicinske Forberedelseseksamen lod den ene Censor være af det medicinske Fakultets Medlemmer, altsaa en alt andet end særlig sagkyndig Fagmand, og hermed har de medicinske Studerende sikkert ikke haft Grund til at være utilfredse.

Naar man altsaa gaar ud fra, at det maa være tilstrækkeligt, at kun den ene af Censorerne er speciel Fagmand, og at det for nogle Fag (saaledes Retsmedicin, Farmakologi, almindelig Pathologi) kan være vanskeligt nok at faa en, endsige to saadanne, kan man ikke skønne, at der ved Besættelsen af Censorpladserne for Tiden kan være Grund til Klage, tilmed, da der ved Valget af Suppleanter er taget fornødent Hensyn til passende Erstatning ved mulig indtrædende Vakance. Censorpladserne er nemlig for Tiden besatte saaledes:

Anatomi og Fysiologi: en forhenværende Professor i Anatomi og Fysiologi ved Veterinær- og Landbohøjskolen og en forhenværende Prosektor i Anatomi ved Universitetet.

Fødselshjælp: en forhenværende Leder af Jordemoderskolen og en forhenværende Reserveaccouchør.

Pathologisk Anatomi: en mangeaarig pathologisk-anatomisk Prosektor og en forhenværende Reservelæge ved St. Johannes Stiftelsen, som har udført mangfoldige Sectioner med det tilhørende pathologisk-anatomiske Arbejde.

Kirurgi: en fungerende Overkirurg, der har konkurreret for Professoratet i Kirurgi, og forhenværende Reservekirurger ved de store Hospitaler.

De øvrige Fag besørages af Doctores medic., næsten alle med stor Hospitalsuddannelse og lang Reservelæge-Virksomhed.

Fakultetet anser det principalt for overflødigt, at der overhovedet er Suppleanter, men mener, at saafremt saadanne dog maatte anses for nødvendige, maatte disse ligesom Censorerne beskikkes hver for et enkelt Fag. Hertil maa bemærkes, at der vel efter Censorinstitutionens Indførelse i den første Tid ikke var Suppleanter, men at man snart kom til Erkendelse af, at saadanne ved det lægevidenskabelige Fakultets Eksaminer var en Nødvendighed, og Nyttens deraf har vist sig ved mangfoldige Lejligheder. Det er nemlig ingenlunde Tilfældet, saaledes som Fakultetet mener, at Forfald i Reglen skulde kunne anmeldes saa betids, at vedkommende Censor, naar han ikke kan henvende sig til en forud beskikket Suppleant, ad privat Vej kan skaffe en Vikar og faa denne approberet af Ministeriet, idet Sygdomstilfælde eller andre Grunde til Forfald netop sædvanlig indtræder uventet uden foregaaende Varsel, endog midt under Eksamen, og der hengaar vistnok sjælden en Eksamen, uden at en eller anden Suppleant kommer i Virksomhed for en kortere eller længere Tid. Suppleanternes Antal har i en længere Aarrække været 3, men for 2 Aar siden beskikkedes 6, ikke som Fakultetet synes at mene, for kun at vikariere eller med Tiden at blive Censor alene i et enkelt Fag, men for

at der i saadanne Tilfælde kunde træffes et mere passende Valg i det nævnte Øjemed. Det synes derfor ikke nødvendigt, at Suppleanternes Antal bestemt fastslaas, en for hvert Fag, men at dette lades beroende paa den Trang, der efter Omstændighederne maatte vise sig at være tilstede. Det maa fastholdes, at Beskikkelsen til Censor som Regel bør ske ved Oprykning fra Stillingen som Suppleant, lige som hidtil, med tilbørligt Hensyn til, om Vedkommende egner sig til de ledige Fag; og da man ikke kan vente, at ret mange vil attraa at blive Suppleanter uden med Udsigt til inden for altfor lang Tid at blive Censor, vilde det ikke være rigtigt at gøre Suppleanternes Antal større end nødvendigt. At det skulde være mere betryggende for en god Censur, at Indstillingen til at blive Suppleant og med Tiden Censor skete ved Fakultetet end ved Censorerne, kan man ikke indrømme, idet Ansøgerne vil være Mænd, som for adskillige Aar siden har endt deres Universitetsstudier, og deres senere erhvervede Kvalifikationer lige saa godt maa kunne bedømmes af disse som af hint.

Medens Arbejdet hidtil har været saa vidt mulig ligelig fordelt mellem Censorerne, tager Fakultetets Forslag intet Hensyn hertil, og med det Formaal kun at faa specielt sagkyndige Censorer i hvert Fag foreslaas en Ordning, hvorefter det vilde blive meget ulige fordelt, saaledes at nogle Censorer kun fik eet Fag, andre 3 eller 4 Eksaminationer henhørende til et større Hovedfag (Medicin og Kirurgi). De 4 kirurgiske Fag (kirurgisk Klinik, mundtlig og skriftlig Kirurgi samt kirurgiske Operationer) skal saaledes bestrides af den samme Censor, for at Bedømmelsen kunde blive mere ensartet, medens dog Eksaminationerne besørgeres af 3 forskellige Professorer, men dette vilde blive en saadan Overbebyrdelse, at i alt Fald de nuværende Censorer i disse Fag næppe vil være villige til at paatage sig det.

Den af Fakultetet foreslaaede Ordning, hvorefter der efter sammes Formening vilde kræves omtrent 18 Censorer, staar i nøje Sammenhæng med den foreslaaede Forandring i Lønningsmaaden og med den Omstændighed, at der ved den nye Ordning af Eksamen er kommet to nye Eksamensfag til (mundtlig og skriftlig almindelig Pathologi) og Forandringen af Retsmedicin fra et skriftligt til et mundtligt Fag. Denne Forøgelse af Eksamensfagenes Antal medfører med Nødvendighed en tilsvarende Forøgelse af Censorernes Arbejde, en Vanskelighed som naturligt maatte afhjælpes ved Ansættelse af to nye Censorer foruden de nuværende 12. Men i Stedet for at gøre Indstilling om at søge tilvejebragt Midler hertil, mener Fakultetet at det kunde opnaas ved en Nedsættelse af Honorarets Størrelse for samtlige Censorer, og beregne det efter Antallet af de Eksamensfag, der tildeles den enkelte Censor, idet det navnlig skulde gaa ud over Censorerne i de skriftlige Fag, for hvilke Lønnen formenes at kunne nedsættes betydelig. Ganske vist er der uundgaelig en Forskel i den Tid, Censuren i de forskellige Fag kræver, og Bedømmelsen af de skriftlige Opgaver har navnlig den Fordel, at den kan ske i Hjemmet; men til Gengæld er de kliniske Prøver desto besværligere, da der kun eksamineres een Kandidat om Dagen og Prøven varer meget længere end ved de mundtlige Fag, nemlig indtil $1\frac{1}{2}$ Time; men hertil tager Fakultetets Forslag intet Hensyn.

Som det i min Skrivelse af 4. December 1905 blev paavist, vilde selv en mindre Nedsættelse af Censorernes nuværende Honorar (900 Kr.) endog stille Censorerne ugunstigere, end de var stillet i Tidsrummet

1875 til 1891. Til Supplering af den i nævnte Skrivelse givne Oversigt over Antallet af Eksaminander ved Eksamens 1ste Del kan anføres, at det i Aarene 1906, 1907 og 1908 har været henholdsvis 85, 110 og 117, i Gennemsnit 104 om Aaret. Ganske vist har dette for en væsentlig Del været foranlediget ved Overgangen til den nye Eksamensordning, og en tilsvarende lige saa usædvanlig Tilvækst i Antallet vil ikke indtræde ved 2den Del af Eksamen i de nærmeste Aar, da 1ste Del af Eksamen nu skal absolveres paa et tidligere Stadium end forhen. Eksaminandernes for Tiden forholdsvis ringere Antal ved 2den Del vil dog sandsynligvis snart igen vokse; og hertil kommer, at de medicinske Studerendes Antal i de sidste Aar atter har været i Tiltagende. Naar endvidere Pengenes Værdi i den sidste Menneskealder er bleven mindre, hvilket viser sig ved Prisstigning i alle Retninger, vilde det dog aabenbart være ubilligt at paalægge Censorerne mere Arbejde uden Vederlag, hvilket er ensbetydende med at nedsætte deres Løn.

Hvorfor Fakultetet vil have Censorerne beskikkede for 6 Aar ad Gangen i Stedet for 3, er ikke klart, og der anføres ingen Grund dertil, men det har heller ingen væsentlig Betydning. Anderledes forholder det sig derimod med Forslaget om, at Censorerne ikke maa fungere længere end i 12 Aar. Det har været ganske almindeligt, at Censorer er blevet beskikkede i en Alder af omtrent 40 Aar, og man kan dog ikke antage, at de i en Alder af et Par og 50 skulde være bleven mindre vel skikkede til at bedømme Eksamenspræstationerne. Dette maatte jo da lige saa vel være Tilfældet med Eksaminatorerne, der ogsaa deltager i Censuren, men for disses Vedkommende vilde Fakultetet dog sikkert ikke gøre en saadan Anskuelse gældende.

Dersom Fakultetets Forslag, hvorefter hver af Censorerne skal ansættes udelukkende for et bestemt enkelt Fag vedtages, og alt, hvad der angaar Censorerne, henlægges under Fakultetet, hvorved al direkte Forbindelse mellem Censorerne og Ministeriet vilde høre op, da vilde, som af Fakultetet rigtig bemærket, Censorerne ikke mere udgøre en Korporation, og det vilde være overflødigt, at de havde en Formand. Men en saadan Ordning maa meget fraraades. Derimod er det en Selvfølge, at Dekanus ligesom hidtil maa ordne Eksamen og underrette Censorerne om, naar den afholdes i de enkelte Fag.

Fakultetets Forslag bærer i det hele Præget af Specialvidenskabsmandens ensidige Tankegang, der — som det saa ofte sker — ikke tilstrækkelig holder sig for Øje, at Specialfagene i Lægevidenskaben er Led af en stor fælles Bygning, og at Kundskab i Specialfagene derfor ikke er begrænset til dem, der har viet deres Liv udelukkende til disse særlige Studier, men at den nødvendigvis maa findes hos langt flere, ogsaa hos dem, hvis Arbejde og Interesse er gaaet i andre Retninger af Lægevidenskaben. Da det desuden ikke er det medicinske Studiums Opgave at uddanne Specialister, men at give de Studerende det brede Grundlag af Viden og Forstaaelse, hvorpaa deres videre Udvikling kan hvile, turde det vel heller ikke være heldigt, at de specialistiske Synspunkter blev for stærkt gjort gældende ved Eksaminationerne og Censuren, hvad der let vilde føre til en for de Studerende højst uheldig Stigning af Fordringerne i de enkelte Fag og dermed følgende Overlæsselse.

Det maa endnu bemærkes, at det derved, at der er flere Suppleanter

end de tidligere 3, vil blive lettere at tilvejebringe en passende Fordeling af Fagene ved deres Oprykning til Censorer, og at ligeledes Henlæggelsen af Eksamen i 1ste Dels Fagene til December og Maj noget vil formindske den Vanskelighed, som den samtidige Eksamination i 5 Fag i Morgentimerne ofte har forvoldt i saa Henseende.

I Betragtning af det ovenfor anførte tillader man sig at indstille til det høje Ministerium:

- 1) at det fremdeles som hidtil maa være Censorernes Sag at gøre Indstilling om, hvem der skal beskikkes som Censor eller Suppleant, og at fordele Fagene mellem Censorerne;
- 2) at der søges Bevilling til at lønne 2 nye Censorer ud over de for Tiden normerede 12 og paa samme Maade som disse;
- 3) at Censorerne vedbliver at have en Formand;
- 4) at der fremtidig ligesom for 2 Aar siden sker offentlig Bekendtgørelse om, naar der som Følge af en Censors Afgang eller af anden Aarsag bliver en Suppleantplads at besætte, og at det i Bekendtgørelsen fremhæves, i hvilke Fag Ansøgerne maa have særlig Uddannelse“.

Denne Skrivelse blev af Ministeriet under 8. Februar 1909 tilstillet Fakultetet, der under 17. s. M. imødegik den saaledes:

„I Anledning af det med det høje Ministeriums Skrivelse af 8. Februar 1909 tilstillede Indlæg fra Formanden for Censorerne ved den lægevidenskabelige Embedseksamen, hvilket Indlæg hermed tilbagesendes, skal Falkulletet tillade sig at bemærke følgende.

For Fakultetet er Hovedpunktet i Sagen, at Censorernes Fagkyndighed sikres, hvad der kun kan opnaas, ved at disse ansættes for hvert enkelt Fag, efter at deres Fagkyndighed i det specielle Fag er godtgjort. Dette er efter Falkulletets Mening af den største Betydning for en betryggende Bedømmelse af Eksamenspræstationerne, og derigennem indirekte for den hele Undervisning. Fordelene ved, ja Nødvendigheden af, at den Mand, der skal bedømme en Præstation i et Fag, er fagkyndig deri, synes iøjnefaldende og indrømmes for saa vidt ogsaa i Censorernes Indlæg, som det tilraades, at den ene af de to Censorer bør være speciel sagkyndig. Derimod formenes det i Indlægget, at den anden Censor uden Skade kan savne speciel Fagkyndighed, ja det hævdes endog at være en Fordel, for saa vidt som han derved skulde danne en Modvægt mod overdrevne Fordringer i Faget. Dette beror efter Falkulletets Mening paa et fuldstændigt Fejlsyn; i samme Grad som en Censor er mindre fagkyndig i det Emne, hvori han skal bedømme en Præstation, vil der være Fare for, at han ikke har Øje for, hvad der er væsentligt og uvæsentligt i Faget. Dette kan under visse Omstændigheder komme den rette Bedømmelse af Kandidatens Dygtighed til Skade og vil tillige svække Censors Autoritet og derigennem den fuldt berettigede Adgang og Pligt, han ellers vilde have til at gøre sin Opfattelse af Eksamens-Fordringernes rette Omfang og Art gældende ligeoverfor Eksaminator.

Hvad angaar den i Censorernes Indlæg givne Oversigt over de nuværende Censorers Kvalifikationer som speciel fagkyndige i de enkelte Fag, skal Fakultetet afholde sig fra enhver Indgaaen paa personlige Enkeltheder og kun i Almindelighed udtale, hvad der allerede er fremsat i Falkulletets Skrivelse af 19. December 1908, at Fagkyndighed i et enkelt

af Fagene — og dette gælder ogsaa i fuldeste Maal 1ste Dels Fagene — ikke i og for sig betinger Fagkyndighed i de andre. Saaledes vil f. Eks. en anatomisk Uddannelse ikke give nogen Garanti for, at Vedkommende er kompetent til at bedømme en Præstation i Fysiologi, af hvilket Fag store og vigtige Afsnit som Læren om Stofskiftet og den menneskelige Ernæring kræver særligt fagkyndigt Studium og Uddannelse.

Uagtet der i de to sidste Aar — efter at Ministeriet havde foranlediget, at de ledige Censorpladser offentlig opsloges vakante, og den hidtidige Praksis, hvorefter Censorkollegiet foretog sine Indstillinger uden forudgaaende Opslag, saaledes var afskaffet — er foregaaet en Forbedring i de herhen hørende Forhold, som særlig fremtræder ved Valget af de ny Suppleanter, saa er dog efter Fakultetets Mening de nuværende Forhold ingenlunde betryggende; en virkelig Sikkerhed for en tilfredsstillende Bedømmelse af Eksamenspræstationerne kan formentlig kun naas, ved at Censorerne ansættes for hvert enkelt Fag, under Hensyn til Vedkommendes specielle Fagkyndighed, og Fakultetet skal derfor tillade sig atter indtrængende at anbefale, at den af det i Skrivelse af 19. December 1908 foreslaaede Ordning indføres.

Hvad angaar Størrelsen af Censorernes Honorar, maa dette, hvis der ansættes særlige Censorer for de enkelte Fag, nødvendigvis fastsættes pr. Fag; den Fordeling af den i Øjeblikket til Raadighed staaende Sum, som foreslaas i Skrivelsen af 19. December 1908 forekommer fremdeles Fakultetet hensigtsmæssig; Honoraret til en Censor i et Fag vil herefter i det væsentlige komme til at ligge mellem den som efter den nuværende Ordning betales til henholdsvis ældste og yngste Censor, saafremt det nuværende Honorar beregnes pr. Fag, og det foreslaaede Honorars Størrelse synes vel at kunne betragtes som passende i Forhold til det krævede Arbejde. I saa Henseende kan det i det sidste Aar til 1ste Del af Eksamen mødte forholdsvis store Antal af Kandidater ikke lægges til Grund. Dette skyldes, saaledes som det ogsaa indrømmes i Censorernes Indlæg, den i 1902 vedtagne Omordning af den lægevidenskabelige Embedseksamen, og den herved medførte Overgangstilstand er nu saa godt som forbi. I de forud for 1902 umiddelbart gaaende 5 Aar har gennemsnitlig 64 Studerende aarlig absolveret Embedseksamen. Lægges dette Tal til Grund for en Udregning af det Vederlag, der vil blive ydet en Censor for hver enkelt Eksamenspræstation, naar han modtager 400 Kr. pr. Fag i Honorar, ses det, at han vil modtage ca. 6 Kr. for hver Præstation, en Betaling der ikke kan anses for at være særlig ringe. Skulde det høje Ministerium imidlertid finde, at Bevillingen fremtidig burde forøges, vil dette naturligvis kun kunne hilses med Glæde af Fakultetet.

Fakultetet har foreslaaet, at de enkelte Discipliner inden for samme Fag skulde besørges af samme Censor. Det maa utvivlsomt betragtes som en Fordel, at Censoren faar Lejlighed til at lære Kandidatens Præstation i samtlige Afdelinger indenfor samme Fag at kende. Dette vil for Kirurgiens Vedkommende medføre, at samme Censor faar 4 Prøver at at bedømme (Operation, klinisk, mundtlig og skriftlig Prøve) og selvfølgelig lønnes i Forhold hertil. Fakultetet mener, at der vil findes kompetente Mænd, der er villige til at paatage sig et saadant Hverv. Skulde Ministeriet imidlertid finde, at Henlæggelsen af de 4 kirurgiske Discipliner til samme Censor vil medføre Ulemper, vil Censuren i Kirurgi meget vel

kunne deles i Operation og Klinik (Honorar for en enkelt Censor 800 Kr. tilsammen) paa den ene og mundtlig og skriftlig Prøve (Honorar for en enkelt Censor 600 Kr. tilsammen) paa den anden Side, uden at dette forøvrigt medfører nogensomhelst anden Forandring i den foreslaaede Ordning.

Med Hensyn til Fakultetets Forslag om at begrænse Censorernes Funktionstid til 12 Aar som Maksimum, saa har man herved været ledet af følgende Betragtning. De Mænd, der fungerer som Censorer vil som Regel have faaet deres Uddannelse i vedkommende specielle Fag, medens de i en yngre Alder fungerede som Assistenten, Prosektorer eller Reserve-læger. Deres senere Hovedvirksomhed vil oftest falde paa andre Punkter og medføre, at der ikke levnes dem Tid og Lejlighed til i større Udstrækning at følge den fremadskridende videnskabelige Udvikling i det paa-gældende Fag. Jo længere Tid der medgaar mellem Tidspunktet for deres Uddannelse i et specielt Fag og for deres Virksomhed som Censorer i dette, desto føleligere vil den omtalte Mangel kunne blive. Selv om denne Betragtning ingenlunde kan ventes at finde Anvendelse paa samtlige fungerende Censorer, saa vil den dog sikkert ikke helt sjældent være gældende, og da det maa anses for nødvendigt at have ensartede Regler for samtlige Censorers Funktionstid, har man foreslaet i alle Tilfælde, at begrænse den til 12 Aar, der synes et rimeligt langt Tidsrum. Naar det i Censorernes Indlæg fremhæves, at lignende Betragtninger kunde gøres gældende for Professorernes Vedkommende, skal det blot bemærkes, at Lærerne ved Universitetet som Hovedvirksomhed har ved Studium og Undersøgelse at følge med i deres Videnskab og kun kan unnlade dette, saafremt de ikke opfylder deres Embedspligt.

Hvad angaar Ansættelsesmaaden for Censorerne, udtaler disse sig for, at Indstillingsretten ved Vakance forbliver hos Censorerne. Dette maa Fakultetet som allerede sket i Skrivelse af 19. Decbr. 1908 paa det stærkeste fraraade; Censorerne kan ikke, hvor det drejer sig om Bedømmelse af en Ansøgers fagkyndige Kvalifikationer, paa nogen Maade anses som en kompetent og sagkyndig Korporation. Da Censorerne i deres Indlæg kraftig fraraader, at Fakultetet faar nogen Indflydelse paa Valget af Censorer, skal man udtale, at en saadan Indflydelse i Betragtning af den i Fakultetet repræsenterede Fagkundskab ingenlunde kunde siges at være unaturlig; men, som det vil være det høje Ministerium bekendt, har Fakultetet i sin Skrivelse af 19. Decbr. 1908, hvor en Reform af Ordningen af Censorvirksomheden foreslaas, ikke opstillet noget saadant Krav, idet man har ønsket saa tydeligt som muligt at pointere, at det i denne Sag for Fakultetet drejer sig om en Reform af et vigtigt Undervisningsspørgsmaal og ingenlunde om et Ønske om at udvide Fakultetets Virksomhedsomraade. For yderligere at præcisere dette, tillader Fakultetet sig nu at foreslaa, at der forud for Ministeriets Valg af Censorer indhentes en Betænkning fra det medicinske Selskabs staaende Udvalg angaaende Ansøgenes faglige Kvalifikationer. Det nævnte Udvalg, der staar ganske udenfor Universitetet og danner en fyldig og sagkyndig Repræsentation for Lægevidenskabens forskellige Fagomraader, maa siges særdeles at ville egne sig for et saadant Hverv; det er saaledes fra denne Korporation, at Ministeriet hidtil ved Konkurrencer om Pladser i det lægevidenskabelige Fakultet har indhentet Betænkning angaaende Valg af Dommere udenfor Fakultetet. Om denne Korporations Kompe-

tence kan der ikke være nogen Tvivl, og den vil antagelig være villig til at paatage sig et saadant Hverv.

Fakultetet skal derfor tillade sig med dette Tillæg at anbefale den af det i Skrivelse til Ministeriet af 19. Decbr. 1908 foreslaaede Ordning, hvis Hovedpunkter saaledes bliver:

1. At Censorerne ved den lægevidenskabelige Embedseksamen ansættes for hvert enkelt specielle Fag med udtrykkelig Tilkendegivelse af, hvilket Fag den enkelte Censor er ansat i, og at de som Følge deraf honoreres pr. Fag som foreslaaet i Fakultetets oftere nævnte Skrivelse.
2. At Censorernes Beskikkelse ved indtrædende Vakance sker efter Opslag fra Ministeriet, hvori udtrykkelig angives, hvilket Fag der er ledigt, samt at Ansøgerne maa godtgøre speciel Sagkundskab i vedkommende Fag. Paa Basis af de saaledes fremkomne Oplysninger beskikker Ministeriet Censorerne, efter at der angaaende deres faglige Kvalifikationer er indhentet en Betænkning fra det medicinske Selskabs staaende Udvalg.

Hvad til Slutning Spørgsmaalet om Suppleanter angaar, mener Fakultetet fremdeles, at faste Suppleanter lige saa vel kan undværes for Censorernes som for Eksaminatorernes Vedkommende, og det forekommer det, at den i Skrivelse af 19. Decbr. 1908 foreslaaede Ordning, hvorved den Censor, der paa Grund af lovligt Forfald ikke kan fungere, selv stiller en af Ministeriet approberet Vikar, ingen Vanskeligheder frembyder og i ethvert Fald burde forsøges. Hvis Ministeriet imidlertid skulde finde Ansættelsen af faste Suppleanter nødvendig, andrager man om, at disse ligesom Censorerne ansættes for hvert enkelt Fag, og at der ikke gives dem noget Krav paa senere at blive valgte til Censorer, thi det bør formentlig anses for højst betænkeligt, saaledes som Tilfældet nu er, ofte Aar i Forvejen at give Suppleanter Udsigt til at rykke op til Censorer, uden at det er muligt at bedømme, hvilke Kræfter der ved den virkelig indtrædende Vakance vil være disponible.“

Under 27. Febr. 1909 traf Ministeriet derefter følgende Afgørelse, vedrørende Spørgsmaalet om Ansættelse af nye Censorer ved den lægevidenskabelige Embedseksamen:

Censorerne vil for Fremtiden blive ansatte som Specialister saaledes, at der for et Tidsrum af 6 Aar i hvert Fag ansættes 2 Censorer, der kunne godtgøre særlige Kundskaber i det paagældende Fag; Censorerne ville blive lønnede med 400 Kr. aarligt for hvert Fag, dog saaledes, at den, der censurerer i flere Afdelinger af samme Fag (mundtlig, klinisk og operativ) lønnes med 400 Kr. for hver Afdeling. Censuren af de skriftlige Prøver med 200 Kr. aarligt for hvert Fag.

Beskikkelsen af Censorerne foretages af Ministeriet efter forudgaaet Opslag, saaledes at der foruden de 2 Censorer ansættes 1 Suppleant i hvert Fag.

Censorerne danne et Kollegium under en Formands Forsæde.

Under 31. Marts 1909 beskikkede Ministeriet de efternævnte til Censorer og Suppleanter for Seksaaret fra 1. April 1909 til 31. Marts 1915:

I Anatomi:

Overlæge, Dr. med. E. Ravn. }
 Professor, Dr. med. S. Paulli. } Censorer.
 Reserveaccouchør, Dr. med. E. Hauch. Suppleant.

I Fysiologi:

Professor, Dr. med. V. Henriques. }
 Overlæge, Dr. med. F. Tobiesen. } Censorer.
 Dr. med. Hasselbalch. Suppleant.

I almindelig Pathologi:

Professor, Dr. med. V. Henriques. }
 Direktør, Dr. med. Th. Madsen. } Censorer.
 Dr. med. Albech. Suppleant.

I pathologisk Anatomi:

Docent, Dr. med. P. Hertz. }
 Prosektor, Dr. med. V. Scheel. } Censorer.
 Dr. med. L. Melchior. Suppleant.

I Medicin:

Dr. med. V. Ellermann. }
 Overlæge Fr. Lützhøft. } Censorer.
 Dr. med. H. Bing. Suppleant.

I Kirurgi:

Overlæge, Dr. med. L. Ammentorp. }
 Dr. med. A. Lendorf. } Censorer.
 Dr. med. C. Wessel. Suppleant.

I Farmakologi:

Overlæge, Dr. med. H. Jacobæus. }
 Overlæge, Dr. med. V. Rubow. } Censorer.
 Dr. med. A. Erlandsen. Suppleant.

I Obstetrik:

Professor, Dr. med. E. Ingerslev. }
 Stabslæge, Dr. med. I. Meyer. } Censorer.
 Professor, Dr. med. V. Heiberg. Suppleant.

I Retsmedicin:

Professor, Dr. med. D. Jacobsen. }
 Professor, Kredslæge, Dr. med. H. A. Nielsen. } Censorer.
 Dr. med. V. Christiansen. Suppleant.

Til Formand for Censorkollegiet beskikkedes samtidig Professor, Dr. med. Ingerslev, der imidlertid bad sig fritaget for Hvervet, hvorefter Ministeriet under 26. April 1909 beskikkede Stabslæge, Dr. med. I. Meyer til Formand.

b. Lægekandidaters Hospitalsuddannelse.

Under 11. og 16. Marts 1908 blev der mellem det lægevidenskabelige Fakultet og „Foreningen af yngre Læger“ indgaaet en saalydende Overenskomst:

Overenskomst mellem det lægevidenskabelige Fakultet og „Foreningen af yngre Læger“ om Omordningen af den medicinsk-kirurgiske Turnustjeneste.

I.

Formaalet med denne Overenskomst er at søge opnaaet en ensartet Hospitalsuddannelse for samtlige medicinske Kandidater, saa hurtigt efter Eksamen som muligt.

II.

Den medicinsk-kirurgiske Turnustjeneste administreres gennem en Samvirken af det lægevidenskabelige Fakultet og „F. a. y. L.“. Foreningen forpligter sig til kun med det lægevidenskabelige Fakultets Billigelse at foranledige den vedtagne Ordning af Turnustjenesten ændret.

III.

Besættelsen af Pladserne sker med passende (indtil videre $\frac{1}{2}$ Aars) Varsel for et halvt Aar ad Gangen (Jan.—Juli og Juli—Decbr.). Foreningen bekendtgør de ledige Pladsers Antal, indkalder de ventende Kandidater og udtager et tilstrækkeligt Antal af de ældste af dem. Ved Udtagelsen af dem gaar man frem halvaargangsvis.

Hvis en Brøkdel af de ventende Kandidater fra en Halvaargang skal udtages, anvendes Lodtrækning. Foreningen binder de udtagne Kandidater ved Kontrakter.

IV.

Efter at have modtaget Listen over de udtagne ved Kontrakt bundne Kandidater, leder det lægevidenskabelige Fakultet med Foreningens Assistance Fordelingen af de ledige Pladser, idet de udtagne Kandidater vælge i Rækkefølge, bestemt ved Eksamenspoints.

V.

Bytning af de tildelte Pladser er indenfor passende Grænser tilladt blandt hvert Holds Kandidater. Den ordnes af Foreningens Bestyrelse.

VI.

Foreningen forpligter i sine Kontrakter med Hospitalerne disse til ved Kandidaternes Fratræden at meddele Fakultetet og Foreningen dette, samt hvorvidt de har udført Tjenesten i fuldt Omfang. Efter at Fakultetet har modtaget Meddelelse om udført Turnustjeneste, er det forpligtet til, om det ønskes, at udstede et Diplom til vedkommende Kandidat. Dette har ganske samme Ordlyd og Udseende for alle Hospitalers Vedkommende. Indtil Kandidaterne kunne erholde Turnustjeneste i det første Aar efter Eksamen, er Fakultetet berettiget til at udstede Diplomet, naar det skønner, at den paagældende Kandidat har udført Kandidattjeneste, der kan ligestilles med den her omhandlede Turnustjeneste.

VII.

Kandidater, der paa Grund af Sygdom ikke blive i Stand til at udføre Kandidattjenesten i det bestemte Omfang, kan senere erholde Diplomet, naar de har gennemgaaet en supplerende Tjeneste, som godkendes af Fakultetet.

VIII.

„Foreningen af yngre Læger“ forpligter ved sine Kontrakter med Hospitalsmyndighederne disse til at regne de forskellige Hospitals medicinskirurgiske Turnustjeneste for i lige høj Grad kvalificerende ved Lægeansættelser. Saafremt Fakultetet maatte finde det ønskeligt og gørligt at inddrage i den almindelige Turnustjeneste nogle af de Specialafdelinger, om hvilke Foreningen har Overenskomst om Turnustjeneste, er Foreningen pligtig at medvirke hertil.

IX.

Denne Overenskomst kan fra begge Sider opsiges med et Aars Varsel.

Om de forud for denne Overenskomst gaaede Forhandlinger saavel som om Ordningen af Lægekandidaternes Hospitalsuddannelse i det Hele henvises til Ugeskrift for Læger 1908.

Under 8. Juni 1908 modtog Konsistorium fra det lægevidenskabelige Fakultet en Indstilling til Ministeriet om, at der maatte blive stillet en Sum paa 600 Kr. aarligt til Disposition for Fakultetet. Summen tænkes fordelt saaledes, at Fakultetet til lønnet Medhjælp ved det meget betydelige Kontorarbejde ved Gennemgang af Andragender om Anerkendelse af Turnustjeneste, Listeføring og Fordeling af Ansøgerne om Turnuspladser faar 300 Kr., medens der til Foreningen af yngre Læger, der fik en betydelig Forøgelse af sit Kontorarbejde og direkte Udgift til Annoncer o. l., afgives 300 Kr. Efter at Konsistorium havde indhentet en Erklæring af 29. Juli 1908 fra Kvæstor, gjorde det 31. s. M. Indstilling til Ministeriet om, at der paa Forslaget til Finansloven for 1909—10 som en særlig Post under Universitetets Udgiftspost 4. a., Særegne Udgifter til det lægevidenskabetige Fakultet maatte blive opført 600 Kr., midlertidigt til Kontorudgifter ved en Turnuskandidatordning. Bevillingen blev givet ved den nævnte Finanslov, jfr. Rigsdagstid. 1908—09, Till. A. Sp. 1227—30.

c. *Andre Sager.*

Ved Skrivelse af 3. April 1909 meddelte Ministeriet Fakultetet Bemyndigelse til at lade den forestaaende Eksamen i Operation afholde i Ugen før Paaske.

— I Anledning af et Andragende fra en Student, der i Sommeren 1909 havde indstillet sig til men forladt 1ste Del af Embedseksamen efter den gamle Ordning, om Tilladelse til at indstille sig til 1ste Del af Embedseksamen i Vinteren 1909—10 (Anordning 14. Juli 1902) og til denne Eksamen overføre sine Karakterer i Fysik og Kemi fra Forberedelseksamen i Sommeren 1902 og Vinteren 1902—03 udtalte Ministeriet i Skrivelse af 5. Juli 1909, at der ikke kunde gives Andrageren Tilladelse til at indstille sig til 1ste Del i Vinteren 1910 (Jul 1909).

— Ministeriet afslog 20. Novbr. 1908 efter Fakultetets Indstilling et Andragende fra en Student, der i Sommeren 1908 havde indstillet sig til 1ste Del af Embedseksamen men før Eksamens Begyndelse havde trukket sig tilbage paa Grund af Sygdom, for hvilken han dog ingen Lægeattest kunde fremlægge, om Tilladelse til at indstille sig til samme Eksamen i Vinteren 1908—09. Et tilsvarende Andragende fra en Student, der i Vinteren 1908—09 havde indstillet sig til Eksamens 1ste Del efter den gamle Ordning, om Tilladelse til paany at indstille sig i Sommeren 1909 blev under

21. Jan. 1909 bevilget af Ministeriet. Dette sidste Andragende var anbefalet af Fakultetet under Henvisning til, at det i Sommeren 1909 var sidste Gang, at nævnte Eksamen afholdtes.

— Under 11. Decbr. 1908 meddelte Ministeriet efter Fakultetets Indstilling en Student, der i Tiden mellem 1ste og 2den Del af Embedseksamen efter den gamle Ordning agtede at deltage i en Ekspedition til Vestindien angaaende den spedalske Sygdoms eventuelle Afhængighed af Overførelse ved Sengeparasiter, Tilladelse til at indstille sig til 2den Del 2 $\frac{1}{2}$ Aar efter 1ste Del.

— Under 24. April 1909 bevilgede Ministeriet et Andragende fra en Student, der i Sommeren 1907 havde taget 1ste Del af Embedseksamen efter den gamle Ordning, om foreløbig Udsættelse med at tage 2den Del. Andragendet var anbefalet af Fakultetet under Henvisning til en fremlagt Lægeattest og Studentens gode Eksaminer.

— Ved Finansloven for 1909—10, jfr. Rigsdagstid. 1908—09, Till. A. Sp. 1229—30, blev under Universitetets Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, bevilget 500 Kr. til Anskaffelse for Universitetet af et Apparat til Lysbilleder og af Lysbilleder til Brug ved Undervisningen i kirurgisk Pathologi. Ansøgning om denne Bevilling, hvoraf 200 Kr. skulde anvendes til Lysbilledapparatet og 300 Kr. til Lysbilleder, var fremsat af Professor Schaldemose under 20. Maj 1908, anbefalet af Fakultetet under 23. s. M., af Kvæstor under 28. Juli s. A. (under Henvisning til de i Aarvog 1904—05 S. 17—18 og S. 89 omhandlede Anskaffelser af Lysbilledapparater) og af Konsistorium under 29. s. M.

4. Forelæsninger og Eksaminer under det filosofiske Fakultet.

Et Andragende fra en Student, der i Vinteren 1905—06 indstillede sig til Skoleembedseksamen i Bifagene Fransk og Tysk men kun bestod i Tysk, og som derefter i Sommeren 1908 indstillede sig til Eksamen i Hovedfaget (Dansk) og i Fransk men paany ikke bestod i dette sidste, om Tilladelse til at indstille sig paany i Vinteren 1908—09 blev af Ministeriet under 30. Okt. 1908 bevilget efter Omstændighederne. Andragendet var anbefalet af Fakultetet i Betragtning af de gode Eksamensresultater, Ansøgeren havde opnaaet saavel i Hovedfaget som i det ene Bifag.

— I Henhold til Fakultetets Indstilling beskikkede Ministeriet under 13. Marts 1909 til Censorer ved Skoleembedseksamen for Trienniet 1. April 1909 til 31. Marts 1912: i Dansk: Rektor B. Hoff, Sorø, og Bibliotekar, Dr. P. E. K. Kaalund; i Historie: Museumsdirektør, Dr. A. W. J. Møller og Folketingsmand, Dr. H. G. Møller; i Latin og Græsk: Rektor, Dr. K. K. Hude og Dr. H. Ræder; i Fransk: Overlærer, Dr. H. F. E. Trojel og Overlærer Chr. V. I. Stigaard; i Tysk: Docent, Dr. C. Sarauw og Bibliotekar, Cand. mag. R. Meyer; i Engelsk: Rektor, Dr. A. G. Ø. Hauch, Roskilde, og Adjunkt, Dr. N. Bøgholm, Birkerød.

— I Anledning af en Henvendelse fra den herværende franske Legation angaaende Ansættelsen af indfødte Fransk mænd som Lærere ved Universitetet eller andre Institutioner udbad Konsistorium sig under 25. Febr. 1909 Fakultetets Ytringer meddelte. Fakultetet afgav derefter under 11. Maj s. A. følgende Erklæring: „I Anledning af Konsistoriums Skrivelse af 25. Febr. d. A., i hvilken det, paa Foranledning af den franske Legation,

udbeder sig Fakultetets Ytringer angaaende Ansættelse af indfødte Fransk-mænd som Lærere ved Universitetet eller andre Institutioner, skal Fakultetet udtale, at der vel ikke for Tiden under Fakultetet er Poster, i hvilke indfødte Fransk-mænd kan faa Ansættelse — bortset fra den formelle Mulighed, at fremmede Videnskabs-mænd, der kan tilegne sig det danske Sprog og erhverve Indfødsret, kan blive Lærere ved Universitetet — men at Fakultetet paa Grund af den nye Skoleordning med det første bliver nødt til at tage Spørgsmaalet om indfødte Lektorer i fremmede Sprog op, hvorved der aabner sig en Mulighed for Ansættelse af en indfødt Lektor i fransk Sprog (og Litteratur)“. Fakultetets Svar blev i Henhold til Konsistoriums Beslutning af 9. Juni 1909 af Rektor meddelt den franske Legation.

5. Forelæsninger og Eksaminer under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

a. Forslag om Bevilling til Indretning og Drift af et ferskvands-biologisk Undervisnings-Kursus for naturhistoriske Studerende.

Under 21. April 1908 modtog Konsistorium fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet en saalydende Indstilling til Ministeriet:

„Samtlige Studerende, der for Øjeblikket ved Universitetet forberede sig til Skoleembedseksamen i Naturhistorie, har henvendt sig til Fakultetet med Anmodning om, at dette vilde søge indrettet et ferskvands-biologisk Undervisnings-Kursus i Lighed med det allerede i en Aarrække (fra 1890) bestaaende marine-biologiske Kursus. Efter nærmere at have drøftet Sagen og gennem et Udvalg forhandlet med de Studerende om deres Ønsker, tillader Fakultetet sig da at andrage det høje Ministerium om en Bevilling paa 1000 Kr. for det kommende Finansaar og om en fremtidig aarlig Bevilling af 800 Kr. til Indretning og Drift af et ferskvands-biologisk Undervisnings-Kursus for naturhistoriske Studerende ved Universitetet.

Et saadant Kursus tænkes afholdt aarlig i Løbet af 2 Uger, udenfor den egentlige Forelæsningstermin, som Regel i Juni eller Begyndelsen af Juli, med 6 Studerende som Deltagere. Til det egentlige Undervisnings-Kursus skulde dernæst føjes saadanne Ekskursioner, som, udgaaede fra København, kunde udføres i Løbet af en Dag, dels om Foraaret, dels om Efteraaret, ledede af den samme Lærer, som overtager Ledelsen af selve Kursuset. Dette sidste tænkes ordnet ganske paa tilsvarende Maade som det marine-biologiske Kursus; saaledes altsaa, at Deltagerne og Lederen af Undervisningen sættes i Stand til at tage Ophold i en eller anden Egn af Landet, der ved sine Søer, Damme, Mosedrag og Vandløb er særlig egnet til de paagældende Studier. Omkring Halvdelen af den ansøgte Sum vil udfordres til at afholde de nødvendige Udgifter til Opholdet (Kost og Logi). Den øvrige Del vil udfordres til Rejser til det udvalgte Sted og derfra tilbage, samt til de nødvendige større Udflugter fra et Soterritorium til et andet, til Leje af Baad, Mandskab og større Redskaber, samt til Honorar for Ledelsen af Kursuset og Ekskursionerne.

Naar Fakultetet har ment at kunne sætte Beløbet til kun 800 Kr., er det i Forventning om, at Mikroskoper og lignende kostbare Instrumenter, ligesom ogsaa Hovedmassen af de nødvendige Bøger vil kunne stilles til Raadighed af zoologiske og botaniske Institutioner under Universitetet.

Til Anskaffelse af det første Udstyr med saadanne Apparater som Planktonnet, Ketscher, Præparerlouper, Glasskaale egnede til Undersøgelse af levende Organismer, Glas til Kulturer og lign., til enkelte Bøger, som ikke haves til Raadighed, o. s. v., vil det imidlertid blive nødvendigt, at det første Aars Bevilling forhøjes til 1000 Kr.

Fakultetet skal endnu tilføje, at den nærliggende Tanke at indrette dette Kursus ved Furesøen, med Benyttelse af det derværende ferskvands-biologiske Laboratorium, ikke ladersig gennemføre. For det første er Laboratoriebygningen ved Furesøen ikke i Stand til at rumme dette Kursus' Deltagere; der er kun Arbejdsplads for 2 Studerende ad Gangen; og disse Pladser er i høj Grad nødvendige for saadanne Studerende, som arbejder mere selvstændig, paa bestemt videnskabelige Opgaver. Det vilde være i høj Grad urigtigt at hindre saadanne Studerendes Arbejde i den Tid, som det ønskede Undervisningskursus vilde optage; og naar dette skulde gentages for hver 2 Deltagere, af Hensyn til Pladsforholdene, vil det meste af Sommeren beslaglægges dermed; hverken dette Laboratoriums Leder eller nogen anden Videnskabsmand vilde i saa Fald kunne paatage sig et slikt Undervisningsarbejde. Dernæst vilde det for Undervisningen være af Betydning, at den ikke begrænses ved at bindes til en enkelt Egn eller en enkelt Søs Fauna og Flora, men derimod kommer til at give et Indtryk af forskellige Lokaliteters Indflydelse paa Ferskvandenes organiske Liv. Naar den samme Studerende faar Lejlighed til at deltage i 2 Somres Kursus — saaledes som det er Regel for det marine Kursus' Vedkommende — vil han kunne lære at kende vidtforskellige Egnes ferskvands-biologiske Forhold baade i Jylland og paa Øerne“.

Efter at have indhentet en Erklæring af 28. Juli 1908 fra Kvæstor indstillede Konsistorium under 30. s. M. til Ministeriet, at der paa en særlig Konto under Universitetets Udgiftspost 7. paa Forslaget til Finansloven for 1909—10 søgtes bevilget 800 Kr. aarlig til et ferskvands-biologisk Undervisnings-Kursus for Studerende ved Universitetet samt ekstraordinært en Gang for alle 200 Kr. til Anskaffelse af det første Udstyr for dette Kursus. I Overensstemmelse hermed blev Forslag stillet under Universitetets Udgiftspost 7. s. paa det nævnte Finanslovsforslag, jfr. Rigsdagstid. 1908—09, Till. A. Sp. 1243—46. Bevillingen udgik imidlertid ved Finanslovens 2den Behandling, idet den ikke blev tiltraadt af Finansudvalget, jfr. Rigsdagstid. 1908—09, Till. B. Sp. 321—22 og 507—08.

b. *Andre Sager.*

Under 16. Novbr. 1908 meddelte Ministeriet efter Fakultetets og Konsistoriums Indstilling fhv. Professor i Matematik ved Universitetet i Helsingfors, Dr. phil. E. R. Neovius Tilladelse til i Efteraarshalvaaret 1908 og Foraarsshalvaaret 1909 at afholde offentlige Forelæsninger over Theorien for Minimalflader ved Københavns Universitet.

— Under 12. Sept. 1908 bemyndigede Ministeriet efter Fakultetets og Konsistoriums Indstilling — under Hensyn til, at det 3dje Professorat i Kemi først kunde blive besat efter Konkurrence i Løbet af Efteraaret — Fakultetet til at lade Mag. sc. Bjørn Andersen holde den ene Eksperimentalforelæsning over uorganisk Kemi i Efteraarshalvaaret 1908. For Forelæsningen blev der ved Ministeriets Skrivelse af 9. Decbr. 1908 tillagt ham et Honorar af 800 Kr. Dette Beløb tilligemed et Beløb af 300

Kr. som Honorar for Assistance ved Forelæsningen blev afholdt af den sparede Begyndelseslønnning for Maanederne April—November 1908 for det 3dje kemiske Professorat.

— Under 20. Febr. 1909 bifaldt Ministeriet efter Fakultetets Indstilling, at fhv. Professor, Dr. T. N. Thiele deltog i Ledelsen og Bedømmelsen af de Kursusarbejder, der som en Del af 2den Del af Skoleembedseksamen i Mathematik blev at udføre af to Studerende, som havde ønsket at udføre saadanne Arbejder henholdsvis paa Forsikringsvæsenets og Iagttagelseslærens Omraade.

— Under 15. Juli 1909 meddelte Ministeriet efter Fakultetets Indstilling en Student Tilladelse til at maatte indstille sig til 1ste Del af Skoleembedseksamen i Mathematik i Januar 1910 uden at have gennemgaaet de kemiske Laboratorieøvelser og at maatte opsætte den mundtlige og praktiske Prøve i Kemi til Januar 1911.

— Efter Fakultetets Indstilling bevilgede Ministeriet under s. D. efter Omstændighederne, at en Student, der havde taget 1ste Del af Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geografi i Januar 1906 og derpaa, efter 2 Aars Forberedelse, havde bestaaet den afsluttende Prøve for Lærere i Folkeskolen i 1908, erholdt Dispensation fra den i Anordning af 6. Decbr. 1901 Stk. 3 givne Regel, at 2den Del af Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geografi maa tages senest 4 Aar efter 1ste Del, saaledes at Fristen forlængedes med 2 Aar, altsaa indtil Januar 1912.

— Et Andragende fra en Student, der i Januar 1908 havde taget 1ste Del af Skoleembedseksamen i Mathematik (dog uden fysiske Laboratorieøvelser) og ved denne Eksamen erholdt $51\frac{2}{3}$ Points men Karakteren „Slet“ i Kemi, om Tilladelse til at indstille sig til en Magisterkonferens i Mathematik uden paany at underkaste sig en Prøve i Bifagene Fysik, Kemi og Astronomi blev under 25. Okt. 1908 besvaret saaledes af Fakultetet: „I Anledning af Deres Andragende af 2. April d. A. skal Fakultetet bemærke, at det ikke kan betragte Deres 1ste Del af Skoleembedseksamen, ved hvilken De har Slet i Kemi, som en fyldestgørende Prøve i den matematiske Magisterkonferens' Bifag. Da imidlertid Kemi vil kunne undværes af den, hvis matematiske Studier gaar i den af Dem valgte Retning, og da De ved den bestaaede Prøve har vist Dem at være i Besiddelse af de Kundskaber i Fysik og Astronomi, som man vilde forlange ved Magisterkonferensen, kan Fakultetet give Dem Tilladelse til at underkaste Dem en Magisterkonferens i Mathematik uden Bifag under Forudsætning af, at Deres Opgivelser i Hovedfaget og særlig i det valgte Speciale bliver tilstrækkelig fyldige til at opveje dels Fritagelsen for Kemi dels den Lættelse, som er vundet ved, at Fysik og Astronomi har været henlagte til en særskilt Prøve, og til saaledes at give Deres Eksamen det videnskabelige Præg, som tilkommer en Magisterkonferens“ *).

6. Bevilling til Udgifter til Optagelse af Gymnastik som Fag ved Skoleembedseksamen.

Under 16. Marts 1907 modtog Konsistorium en saalydende Skrivelse fra det pædagogiske Selskab:

„Da Gymnastiken fik en Plads som Undervisningsfag i de danske

*) Jfr. Aarb. 1896—97 S. 370.

Skoler, udviklede Forholdene paa Grund af ugunstige Omstændigheder sig meget hurtigt saaledes, at Lærerne i dette Fag ved de højere Skoler og mange Købstæders Folkeskoler udvalgte blandt nuværende eller forhenværende Underofficerer i Hæren. Denne Ejendommelighed, der vistnok næsten har været enestaaende for dansk Skolevæsen, har været skæbnesvanger for Fagets hele Stilling i Skolen. Thi selv om der naturligvis fandtes adskillige Dygtigheder blandt disse Lærere, saa var Fremgangsmaaden i sig selv saa forkeret, at den med Nødvendighed gennemgaaende maatte føre til uheldige Resultater. Altfor ofte manglede disse Mænd den almindelige Uddannelse, der nødvendigvis i første Række maa kræves af en Lærer, hvilken Mangel ikke kunde erstattes ved den Friskhed, de undertiden kunde have forud for de almindelige Lærere, og ifølge Sagens Natur maatte de lede Gymnastiken ind i et Spor, der førte bort fra, hvad der i Skolen maa stilles som dennes Virkemidler og Opgave. Denne Udvikling, som man saaledes fra først af kom ind paa, har i Forbindelse med andre ugunstige Forhold ført til, at Gymnastik er kommen til at staa som et underordnet Fag i Skolen, som det — ogsaa nu da andre Betragtninger gør sig gældende — har været vanskeligt for Skolerne at bringe i den rette Stilling, hvilket ikke mindst gælder de højere Skoler, da Opgaven for Gymnastiklærerne der er vanskeligere.

Under de mange Forhandlinger, der i den sidste Snes Aar er ført om Gymnastikens Stilling, og de Bestræbelser, der, tit med Held, er gjort for at omskabe den Karakter, som Gymnastiken i vore Skoler oprindeligt havde, er det ogsaa med stedse større Klarhed fremtraadt som en absolut Nødvendighed, at der maa stilles ganske andre Krav til Gymnastiklærernes Uddannelse, end det tidligere har været Tilfældet. I Tilslutning til denne Opfattelse har det pædagogiske Selskab, foranlediget ved Forhandlingerne om Oprettelsen af et Centralinstitut til Uddannelse af Gymnastiklærere, nedsat et Udvalg, der bestaar af Skolebestyrer Elmquist, Skoledirektør Joakim Larsen, Skoleforstander Aksel Mikkelsen, Viceinspektør Nørby, Skoleinspektør, Frk. Henriette Petersen, Institutbestyrer, cand. polyt. N. H. Rasmussen og Folketingsmand Herman Trier, til at følge denne Sag i dens videre Udvikling og rette sine Bestræbelser paa, at Skolens berettigede Krav med Hensyn til Uddannelse af Lærere i Gymnastik sker Fyldest. Der gaves tillige Udvalget Bemyndigelse til at rejse andre Spørgsmaal, som staar i Forbindelse hermed, saaledes navnlig Spørgsmaalet om Uddannelse af Lærere i de Skolefag, der er stillet paa en noget lignende Maade som Gymnastik, f. Eks. Sløjd.

Udvalget nærer den Anskuelse, at disse Fag først da vil faa den rette Stilling i Skolen, naar de indordnes som Led i den almindelige Læreruddannelse, og Læreren ophører med at staa som speciel Faglærer i et af disse Fag, og vi tillader os derfor at henvende os til Københavns Universitet med Anmodning om at overveje, om det ikke vil være rigtigt at indordne Uddannelsen af saadanne Lærere for de højere Skoler i den Læreruddannelse, der afsluttes med Skoleembedseksamen; og hvis Universitetet deler disse Betragtninger, vilde vi finde det ønskeligt, om det overfor Myndighederne vilde tage Initiativet til at fremkalde en heldig Ordning af Sagen, idet vi mener, at det rette Tidspunkt netop nu er kommet, da der er al Sandsynlighed for, at en Afgørelse af en i ethvert Fald meget væsentlig Del af Spørgsmaalet i en nær Fremtid maa træffes.

Den Anskuelse, som ovenfor fremførtes, at Lærerne i Gymnastik og de Fag, der er stillet paa lignende Maade, bør have den almindelige Læreruddannelse og være i Stand til at undervise i andre Fag, gør sig bestandig stærkere gældende i de Kredse, der leder Skolerne. Det synes ogsaa klart, at dette er nødvendigt, for at det kan undgaas, at de omtalte Fag faar en ganske ensidig Karakter, og for at de kan hæves ud af den Undtagelsesstilling, hvori de saa længe har staaet og adskillige Steder staaer endnu. Selv om man ganske ser bort fra Spørgsmaalet om disse Fags pædagogiske Værdi, er det en Følelse, som enhver Skolebestyrelse naturlig maa lade sig lede af, at man absolut ikke bør have Fag i Skolen, der betragtes som Fag af 2den Klasse, thi dette er i sig selv utaaleligt for Skolen, svækkende for dens Myndighed og ødelæggende for Arbejdet. Skolemyndighederne har da ogsaa i de senere Tider ved Læreransættelser ladet sig lede af dette Princip i stedse større Udstrækning, og ved de fleste Folkeskoler i Købstæderne er det ved at arbejde sig frem til at blive det herskende.

Ogsaa i de højere Skoler har dette Princip i de senere Aar gjort sig gældende ved Ansættelser. Men her mødes Skoleautoriteterne af den Vanskelighed, at disse Fag ikke findes som Led i den for de højere Skoler bestemte Læreruddannelse, medens der i ikke ringe Grad gives Undervisning deri paa Seminarierne. Denne Omstændighed vanskeliggør Gennemførelsen af den nævnte Anskuelse for de højere Skolers Vedkommende; men Forholdet fører her ikke sjælden til, at man ansætter Faglærere for derefter, naar det viser sig, at disse Faglærere er anvendelige paa andre Omraader, at udvide deres Felt ved tillige at tildele dem andre Undervisningsfag. Saaledes kan det hænde, at en Officer eller en seminarieuddannet Lærer bliver ansat som Gymnastiklærer, men derefter tillige faar Matematik og Regning eller Naturlære, og at en theologisk Kandidat ansættes som Sløjdlærer for derpaa tillige at overtage Undervisning i Dansk.

Det er meget muligt, at disse oprindelige Faglærere i alle Tilfælde, hvor sligt er sket, er fuldt ud habile til at overtage ogsaa de nye Fag, der tildeles dem. Men i sig selv rummer denne Fremgangsmaade en Fare. Vel kan det maaske være nyttigt, at ikke alle den højere Skoles Lærere nøjagtig har samme Uddannelse; en vis Forskelligartethed har Mulighed for at bringe større Liv; men det er sikkert ikke heldigt, at alle Afvigelserne i det væsentlige samler sig om en enkelt Faggruppe. Og under alle Omstændigheder kan dette let føre til en Indsnævring af Omraadet for Universitetets Læreruddannelse, hvilket kan være betænkeligt nok. Gymnastik er et af de Fag i Skolen, som har det største Timetal, og det betyder ikke lidet, om et saadant Fag inddrages under det Omraade, paa hvilket de af Universitetet uddannede Lærere kommer til at virke. Hertil kommer den Betydning, det har for Lærerne selv, at de faar med Eleverne at gøre i Fag af en helt anden Karakter end den, hvori de ellers underviser, hvilket muliggør en alsidig Forstaaelse af Eleverne og et Kendskab til dem, som er af største Værdi for Skolen.

Det har i den senere Tid af og til syntes, som om Universitetets Læreruddannelse og Seminariernes Læreruddannelse skulde komme til at staa i en vis Modsætning til hinanden. Der er dog sikkert Trang til begge disse Former for Læreruddannelse i vort danske Skolevæsen. Og der er ingen Tvivl om, at der vil være desto bedre Anvendelse for de af Universitetet uddannede Lærere, jo mere disse ikke blot har faaet en

dygtig Uddannelse paa et videnskabeligt Omraade, men ogsaa i Kraft af deres Uddannelses Forskelligartethed er i Stand til at fyldestgøre de Krav, som Skolen i Nutiden stiller.

Naar Spørgsmaalet nu bliver, hvorledes Fag som Gymnastik og Sløjd kan indføres som Led under de bestaaende Skoleembedseksaminer, forekommer det os, at to Veje er mulige. Universitetet kan selv overtage Uddannelsen i de nævnte Fag og afholde de fornødne Prøver. Dertil vil kræves, at Universitetet opretter eller erhverver Uddannelsesinstitutter i disse Fag og ansætter Lærere til at lede den praktiske og theoretiske Undervisning deri. Hvis man fra Universitetets Side skulde frygte for Vanskelighederne ved at faa Midler hertil og ved at forestaa en Undervisning, der paa visse Omraader er forskellig fra Universitetets sædvanlige, ligger det nær at vælge en anden Vej, nemlig at anerkende den Uddannelse, som gives de Studerende paa andre eksisterende Institutter som fyldestgørende og betragte en ved disse aflagt Prøve som svarende til en af Universitetets Prøver. Forudsætningen for, at dette kunde ske, maatte da nødvendigvis være, at Universitetet fik saadanne Garantier for disse Institutters Styrelse og Undervisning ligesom ogsaa for de afsluttende Prøvers Karakter, at det havde fuld Sikkerhed for, at de var værdige til en saadan Anerkendelse.

Med Hensyn til Fagenes Stilling synes det iøvrigt naturligt, om Gymnastik blev gjort til et Bifag under Skoleembedseksamen, og at Sløjd paa samme Maade stilledes som et Bifag. Den Tid, som Uddannelsen i disse Fag vilde tage, vil vistnok paa det nærmeste kunne svare til den Tid, der normalt anvendes paa et Bifag. Ganske vist varer Gymnastiklæreruddannelsen paa det store Centralinstitut i Stockholm tre Aar; men en meget stor Del af denne Tid benyttes til Uddannelse i Vaabenøvelser og Sygegymnastik, hvad der helt eller næsten helt kunde bortfalde. En Uddannelse af vordende Gymnastiklærere, der lagde Beslag paa henimod halvandet Aar, vilde ganske sikkert kunne blive helt fyldestgørende, heri naturligvis indbefattet de theoretiske Fag, der ved Gymnastiklæreruddannelsen vilde kræve en ikke saa lille Del af Tiden, da der jo vil kræves Undervisning i Anatomi, Fysiologi, Gymnastikens Pædagogik og Historie. Det hele Undervisningskursus kan selvfølgelig baade her og ved det andet nævnte Fag udstrækkes over hele Studietiden og behøver ikke at samles over en enkelt kortere Tidsperiode.

Hvis den Tanke skulde blive fremført under Forhandlingerne, at det ikke er nødvendigt at indordne de omtalte Fag som Bifag under Skoleembedseksamen, saaledes at et af dem træder ind i Stedet for et af de sædvanlige Bifag, da de Studerende, der føler Evner dertil, vil kunne tage særlig Uddannelse deri efter at have bestaaet Skoleembedseksamen, skal vi tillade os at fremhæve, at dette ikke kan betragtes som nogen brugelig Udvej i Længden. I Almindelighed lægger Studiet ved Universitetet vistnok Beslag paa 6 Aar; hertil kommer i Fremtiden den Tid, som derefter skal anvendes paa at gennemgaa det theoretiske og praktiske Kursus i Pædagogik og Undervisningsdygtighed. Det kan da ikke undre, om de Studerende, hvoraf nogle endog paa det Tidspunkt skal aftjene deres Værnepligt, ønsker hurtigst muligt at foretage Overgangen fra en nydende til en ydende Stilling, og det kan næppe engang anses for heldigt, at Uddannelsestiden udstrækkes over et altfor langt Tidsrum. Kun under For-

hold, hvor alle Udveje ellers var lukkede, vilde man kunne gøre Regning paa, at unge Mænd eller Kvinder efter at have taget Skoleembedseksamen vilde gennemgaa et temmelig langvarigt Uddannelseskursus i nye Fag. Til en regelmæssig Ordning kan denne Vej sikkert ikke føre.

Vi har kun fremdraget to Fag, Gymnastik og Sløjd. Det vilde sikkert være heldigt, om Universitetet ogsaa under en eller anden Form kunde inddrage de tre Fag, der foruden de nævnte staar udenfor den almindelige Fagkreds, nemlig Tegning, Skrivning og Sang under sit Omraade. Men navnlig det sidste Fag kræver jo særlige Forudsætninger, og vi vil derfor indskrænke os til blot at pege herpaa, for at de ikke skal blive ladt helt ude af Betragtning under de kommende Overvejelser; en fuldstændig Løsning af Læreruddannelsesspørgsmaalet kræver, at der ogsaa tages Hensyn hertil; men selv om kun det, som vi særlig har fremhævet, naas, vil der være vundet noget, der har stor Værdi for Skolen og dens Lærere.

Spørgsmaalet om at udvide Universitetets Fagkreds til de her fremhævede Fag er ikke nyt. Det er rejst flere Gange før, deriblandt ogsaa af Mænd, der indtager en fremragende Stilling ved Universitetet. Allerede Gymnastikkommissionen fremdrog Spørgsmaalet i sin Betænkning af 1888, hvori den fremsatte den Tanke, at Gymnastik burde gøres til et Hovedfag ved Skoleembedseksamen, et Skridt som vi dog ikke kan anse for nødvendigt at tage for at tilfredsstille de Krav, som Gymnastikundervisningen stiller. Naar vi netop nu har ønsket at drage Spørgsmaalet frem til Universitetets Overvejelse, er det, fordi vi mener, at Tiden nu er kommen, da Sagen maa løses paa den ene eller den anden Maade. Skolerne bestræber sig for at faa Lærere, der ikke er ensidige Faglærere, og maa tilsidst skaffe sig en Udvej til at naa dette. Samtidig er Spørgsmaalet om Gymnastiklæreres Uddannelse blevet brændende ved Forslaget om Oprettelse af et Centralinstitut. Vi vilde anse det for meget uheldigt, om en Afgørelse blev truffet, der gjorde det vanskeligt at drage Gymnastiken ind i den almindelige Fagkreds under en eller anden Form. Vi har af disse Grunde den Opfattelse, at det er nødvendigt, at man tager Stilling til Spørgsmaalet, og vi vilde meget beklage, om en Forsømmelse af det rette Tidspunkt skulde umuliggøre en god Ordning for Fremtiden.

Idet vi med den Bemyndigelse, som er givet Udvalget af det pædagogiske Selskab, tillader os at henvende os til Københavns Universitet, beder vi Universitetet i Betragtning af Sagens Vigtighed at tage Spørgsmaalet op til velvillig Overvejelse, saa snart det kan ske. Hvis Universitetet under Sagens Behandling skulde ønske Samvirken med det pædagogiske Selskab eller enkelte Skolemænd, tvivler vi ikke paa, at disse paa ethvert Tidspunkt vil være rede“.

Efter at Konsistorium 26. Marts 1907 havde udbedt sig det filosofiske og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Ytringer meddelte og samtidig henstillet til disse Fakulteter at finde en Form for Samarbejde til at fremkalde en Fællesudtalelse om Sagen, modtog det de nedenstaaende Erklæringer fra de to nævnte Fakulteter.

Det filosofiske Fakultets Erklæring af 22. Novbr. 1907 var saalydende:

„Det vilde være et betænkeligt Brud paa den for et videnskabeligt Studium og en videnskabelig Prøve nødvendige faste Organisation og Koncentration at erstatte et af de tre humanistiske Fag, der nu studeres til Skoleembedseksamen under Fakultetet, med et Fag af væsentligt prak-

tisk Natur, i hvilket der hverken ved Fakultetet eller under de nuværende Forhold ved Universitetet i det hele kan gives nogen Undervisning — og det saa meget mere, som Fakultetet endog savner Betingelserne for blot at kunne føre noget Tilsyn med eller overhovedet tage noget virkeligt Ansvar for denne Undervisning og den dertil knyttede Del af Embeds- prøven.

Da man imidlertid maa indrømme Ønskeligheden af, at Gymnastiken baade for Skolernes og for de Studerendes Skyld bliver anerkendt af Universitetet som væsenlig ligeberettiget med de theoretiske Skolefag, foreslaar Fakultetet at give den Plads blandt de Fag, i hvilke det efter Anordning af 16. Marts 1901 er tilladt at underkaste sig Tillægsprøve til Skoleembedseksamen. Idet saaledes den Del af Prøven, der virkelig hører under Fakultetet, forbliver usvækket og uforandret, vil det formentlig kunne forsvares af praktiske Hensyn at se bort fra de ovennævnte Ulemper, naar der kun bliver Tale om et saadant fjerde Fag i løsere Tilknytning.

Efter Prof. Steenstrups Ønske vedlægges to Udtalelser fra Gymnastikkyndige.*)

Et Mindretal (5 Stemmer mod 9) mener, at den foreslaaede Udvej

*) Kapitajn *K. Ulrich* (2/11 1907): Det er min Overbevisning, at de Lærere, der underviser i samtlige Klasser af de højere Almenskoler, kan underkaste sig Eksamen i Gymnastik, omfattende dette Fags theoretiske og praktiske Bestanddele, paa ét Aar, forudsat at de i dette Aar kun arbejder med dette ene Maal for Øje, og at de forud i Skolen eller i Militæruddannelsen har gjort Gymnastik, saa at de kan siges i det omtalte Aar at arbejde videre paa et forud erhvervet Grundlag.

Jeg bemyndiger Hr. Professoren til at benytte dette mit Svar idet jeg yderligere skal tilføje, at flere af mine gymnastikkyndige Kammerater deler denne min Opfattelse.

Institutbestyrer *N. H. Rasmussen* (8/11 1907): Egentlig talt skulde en universitetsuddannelse i skolegymnastik ikke i lødighed stå tilbage for andre institutioners undervisning heri eller for universitetets egen øvrige undervisning. For at alt skal forløbe vel, mener jeg, at følgende antal undervisningstimer i et år må være minimum:

1. Anatomi og fysiologi	3	timer	ugentl.
2. Gymnastikteori	3	—	—
3. Gymnastik	5	—	—
4. Undervisningsøvelse	4	—	—
5. Boldspil og andre ude-lege.	3	—	—
6. Svømning	1	—	—

ialt... 19 timer ugentl.

Til 1. Denne undervisning må lægges i hænderne på en mand — læge eller ikke læge — som forener anatomisk og fysiologisk indsigt med forståelse af og kendskab til gymnastikken og dennes krav og som er i stand til at sætte de 2 nævnte discipliner i relation til gymnastikken.

Til 2. Den praktiske gymnastik bør mere være skolegymnastik, d. v. s. børneøvelser, end f. e. meget svære spring og do hævøvelser.

Til 4. Af disse 4 timer kan to benyttes til undervisning af børn, 1 være helliget inde-lege, og den 4de kunde være besøgt hos en fungerende lærer.

Til 5. Af disse 3 timer tænkes kun den ene benyttet som øvelsestimer for eleverne selv (og da den dag, de ikke har gymnastik), medens eleverne i de andre skulde undervise børn.

Til 6. Svømning vil kunne øves vinteren igennem i „Gamma“. I juni (og måske i september) bør eleverne have svømmeundervisning daglig og i den sidste tid lejlighed til at undervise børn deri.

ikke vil føre til noget, idet den ved Anordn. af 16. Marts 1901 givne Ret endnu aldrig er bleven benyttet. Af Hensyn til Sagens Vigtighed for Skolen og for Kandidaterne kan Mindretallet gaa ind paa, at Gymnastik stilles lige med et af de almindelige Bifag, idet den videnskabelige Uddannelses Krav formentlig fuldt ud kan tilfredsstilles ved Prøven i Hovedfaget med 1 Bifag, og Forbindelsen mellem Fagene ved Skoleembedseksamen iforvejen væsentlig er begrundet i praktiske Hensyn. Den Kontrol med Undervisningen og Prøven i Gymnastik, som Universitetet i hvert Fald maatte kræve, kan formentlig paa betryggende Maade udøves af den Docent i Fysiologi, som det paatænkes at ansætte under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, og at denne Docent ikke tilhører det filosofiske Fakultet, kan man ikke betragte som nogen afgørende Hindring, ligesaa lidt som der efter Gymnastikundervisningens nuværende Udvikling er Grund til at befrygte, at Gymnastik som Bifag skal blive for let i Forhold til de andre Bifag“.

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Erklæring af 23. November 1907 var saalydende:

„Fakultetet anerkender, at Gymnastiken med dens nuværende theoretiske Grundlag i og for sig meget vel kan blive Eksamensfag ved Universitetet, og at det saavel for Skolens Skyld som af Hensyn til Candidati magisterii er højst ønskeligt, at Faget knyttes til Skoleembedseksamen.

Af de anførte praktiske Hensyn mener Fakultetet at kunne anbefale, at Gymnastik indordnes som et frivilligt Bifag ved Skoleembedseksamen saaledes at der for de Kandidater, der ønsker at medtage Gymnastik som Eksamensfag, kan tilstedes en af Fakultetet nærmere bestemt Reduktion af de øvrige Eksamensfordringer, svarende til Gymnastik-Studiets mindst mulige Krav til Arbejde og Tid.

Som Betingelse for denne Indrømmelse maa Fakultetet kræve, at Universitetet faar afgørende Indflydelse paa Undervisningsplanen, Valget af Undervisningens Leder og den afsluttende Eksamen. Denne Fordring vil formentlig kunne opfyldes ved Medvirkning af den Docent i Fysiologi, som paatænkes ansat under Fakultetet.

Om Sløjd skal Fakultetet indskrænke sig til at bemærke, at der til Skoleembedseksamen i Fysik og Matematik som Hovedfag er knyttet en Fordring om forskellige Haandværksfærdigheder, som muligvis kan afgive Udgangspunkt for en Uddannelse af Sløjdlærere.“

Konsistorium indsendte 13. Jan. 1908 Sagen til Ministeriet, idet det udtalte, at det ganske kunde slutte sig til de to Fakulteters Udtalelser, og anbefalede Sagen til Ministeriets Velvilje. Forsaavidt Ministeriet ansaa det for rigtigt at fremme Sagen, maatte Universitetet ønske at faa Lejlighed til at udtale sig nærmere om Enkelthederne i Sagens Ordning.

Under 28. s. M. udbad Ministeriet sig derefter nærmere Oplysning om, hvorledes Sagen nærmere tænktes ordnet, og hvor stor Bekostningen ved Gennemførelsen af en saadan Plan antagelig vilde blive. Under 19. Febr. s. A. tilstillede Ministeriet endvidere Konsistorium de nedenstaaende tvende henholdsvis fra „Det pædagogiske Selskab“ og „Dansk Sløjdforening“ modtagne Henvendelser, for at de kunde blive tagne under Overvejelse i Forbindelse med det tidligere Andragende fra det pædagogiske Selskab.

Det pædagogiske Selskabs Skrivelse af 29. Januar 1908 var saaly-

dende: „Foranlediget ved Forhandlingerne om Oprettelse af et Centralinstitut til Uddannelse af Gymnastiklærere besluttede det pædagogiske Selskab i København paa et Møde den 29. Jan. 1907 at nedsætte et Udvalg for at varetage Skolens Interesser i denne Sag. Udvalget bemyndigedes til ogsaa at fremdrage Spørgsmaalet om en heldigere Uddannelse af Lærere i andre Fag, der hidtil har indtaget en lignende Stilling i vore Skoler som Gymnastiken, f. Eks. Sløjd.

Dette Udvalg kom til at bestaa af Skolebestyrer P. Elmquist, Skoledirektør Joakim Larsen, Skoleforstander Aksel Mikkelsen, Viceinspektør J. Gr. Nørby, Skoleinspektør Frk. Henriette Petersen, Institutbestyrer, Cand. polyt. N. H. Rasmussen og Folketingsmand Herman Trier.

I Følelse af den Vanskelighed, det volder de højere Skoler i visse Fag at faa Lærere, der paa en Gang fyldestgør de Krav til almen Dannelse, som disse Skoler ellers stiller til deres Lærere, og er i Besiddelse af den fornødne faglige Uddannelse, rettede Udvalget i Skrivelse af 17. Marts 1907 en Henvendelse til Universitetet om at overveje, om det ikke var muligt at give Gymnastik, og formentlig ogsaa Sløjd, Plads som et Bifag under Skoleembedseksamen, og en Anmodning om, at Universitetet, hvis det delte vor Opfattelse af det rigtige heri, vilde tage Initiativet til at fremkomme med et Forslag herom.

Universitetet har siden da ført en Række Forhandlinger om denne Sag, og i Skrivelse af 13. Jan. 1908 gør Konsistoriet Udvalget bekendt med Resultatet af disse Forhandlinger og underretter det om, at det har givet Ministeriet Meddelelse om de førte Forhandlinger og henstillet til dette at tage Initiativet til at bringe Sagen videre, hvis det maatte finde det rigtigt at fremme den.

Det har været os som Skolens Repræsentanter en Glæde at erfare, at baade Konsistorium og de to Fakulteter, under hvilket Studiet til Skoleembedseksamen drives, erkender Ønskeligheden af, at de højere Skolers Gymnastiklærere besidder den samme almene Dannelse som Skolens øvrige Lærere, og anbefaler Bestræbelser for at opnaa dette til Ministeriets Velvilje, idet man indser, at det som Regel ikke vil være let at naa hertil, medmindre de, der gennemgaar et Studium til en Skoleembedseksamen, ogsaa faar Mulighed for at erhverve Uddannelse som Gymnastiklærere. Men da det er af største Vigtighed, at der ikke blot gives Gymnastiken en formel Anerkendelse, men at der tilvejebringes end Ordning, der fører til en praktisk Løsning af Spørgsmaalet, anser vi det for nødvendigt at fremhæve overfor Ministeriet, at vi kun kan anse det af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og det filosofiske Fakultets Mindretal nævnte Forslag for egnet til at tilvejebringe en virkelig Løsning, medens vi aldeles ikke kan se, at den af det filosofiske Fakultets Flertal paapegede Vej kan føre til noget praktisk Resultat.

Et Studium til Skoleembedseksamen kræver gennemsnitlig mindst 6 Aar. Dertil kommer som oftest den Tid, som Soldatertjenesten lægger Beslag paa, og desuden den Tid, der medgaar til at gennemgaa et Kursus i Pædagogik og Undervisningsdygtighed. En universitetsuddannet Lærer vil saaledes i Regelen blive 26 Aar, før han kan komme i selvstændig, praktisk Virksomhed. Det kan da umulig forudsættes, at han skulde anvende et Aar eller mere paa Uddannelse i flere Fag; ja, det kan sikkert ikke en Gang ønskes fra Samfundets eller Skolens Side. Erfaringen lærer da ogsaa, at denne Vej slet ikke er benyttet, thi den kunde selvfølgelig allerede

under de bestaaende Forhold benyttes, da det jo staaer dem, der har underkastet sig Skoleembedseksamen, frit for bag efter at gennemgaa et Kursus i Gymnastik paa Statens Lærerhøjskole. Det synes os saaledes indlysende, at der foreligger tilstrækkeligt Vidnesbyrd for, at denne Udvej ikke fører til noget. Derimod er det vor Anskuelse, at den af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og Mindretallet i det filosofiske Fakultet tilraadete Fremgangsmaade vil føre til en Løsning, der er heldig saa vel for Gymnastikens Stilling som for de højere Skoler i det hele taget.

Idet vi henviser til de Udtalelser, vi har anført i Skrivelse til Universitetet af 17. Marts 1907, hvori vi fremhæver Sagens store Betydning for Skolen, anmoder vi det høje Ministerium om at underkaste Sagen en velvillig Overvejelse og i Tilslutning til den Interesse, der ogsaa fra alle Sider ved Universitetet vises Spørgsmaalet, at tage Initiativet til at føre Sagen videre, saa at det naas virkelig at overvinde de bestaaende Vanskeligheder.

Ogsaa for de øvrige Fags Vedkommende, der er nævnt i vor Skrivelse til Universitetet af 17. Marts 1907, især Sløjd, beder vi Ministeriet tage under velvillig Overvejelse, om Forholdene gør det muligt at skabe en Læreruddannelse, der tilfredsstiller den højere Skole mere end den nuværende“.

Dansk Sløjdforenings Skrivelse af 10. Februar 1908 var saalydende: „Da Spørgsmaalet om Optagelsen af Gymnastik (og Sløjd) som Bifag ved Skoleembedseksamen efter Forlydende er rejst fra anden Side, og den ved en saadan Ordning eventuelt nødvendiggjorte Forbindelse mellem Universitetet og de nævnte Fag formentlig for Tiden overvejes af de paagældende Myndigheder, tillader Bestyrelsen for Dansk Sløjdforening sig at henvise til den Skrivelse, den allerede under 4. Juli 1890 tilsendte Ministeriet for at gøre opmærksom paa de Krav, der for Sløjdundervisningens Vedkommende maatte stilles til Læreruddannelsen. Om den højere Skole hedder det i denne Skrivelse: »Medens det er et forholdsvis stort Antal Skoler, der har bragt Ofre for at indføre det nye Fag i Erkendelse af dettes almengodkendte Betydning for Opdragelsen og Undervisningen, har det hidtil været forbundet med store Vanskeligheder at skaffe passende Lærerkrafter til Veje til disse Skoler. Det vil fra Skolens Synspunkt være det ønskeligste, at Lærerne i Sløjd kommer fra de samme Kredse, der iøvrigt afgiver Lærere til den højere Skole; kun derved vil man opnaa den nødvendige Enhed i Skolens Virksomhed og indbyrdes Forstaaelse mellem de samarbejdende Lærere og mellem Lærere og Disciple. Naar det maa siges at være et af Hovedformaalene for Sløjdundervisningen at udvikle Agtelsen for det legemlige Arbejde og den legemlige Udvikling, saa vil dette Maal sikkert kunne naas, naar de, der overfor Disciplene repræsenterer dette Arbejde, tillige staaer som Repræsentanter for de aandelige Opgaver, Skolen til alle Tider har lært sine Elever at respektere. Det vil derfor baade for Skolen i det hele og for Sløjdundervisningen være det heldigste, om Sløjdlæreren tillige er i Stand til at lede Undervisningen paa andre Omraader. Betingelsen for en Tilgang af denne Art er, at Sløjdlæreren gennem sin Uddannelse er ligestillet med Skolens øvrige Lærere og derfor gennem sin Ansættelse og Lønning og sin Del i Skolegerningen knyttes lige saa fast og alsidigt til Skolen som ethvert andet Medlem af dennes Lærerbestand«. Derefter betones det ønskelige

i at udvide den bestaaende Skoleembedseksamen med en Faggruppe, ved hvilken Sløjd (og Gymnastik) i Forbindelse med andre Fag danner et til Læreruddannelsen passende Hele. Bestyrelsen skal i denne Henseende kun nævne, at der foruden den praktisk pædagogiske Indøvelse i Sløjd maatte kræves et Studium af Fysiologi m. m., hvorved Sløjdlæreren kunde erhverve sig Indsigt i det menneskelige Legemes organiske Virksomheder og Betingelserne for, at det praktiske Arbejde kommer til at tjene dets Udvikling, ligesom Sløjdundervisningen for at kunne gennemføres med fuld Forstaaelse forudsætter en Række Kundskaber, der nærmest maatte tilegnes ved Studium af visse Sider af Fysiken.

I de derefter forløbne 18 Aar har Spørgsmaalet ogsaa i Medfør af de i Mellemtiden gennemførte Skolelove, faaet endnu større Rækkevidde. Bestyrelsen tillader sig derfor indtrængende at henstille til Ministeriet, at Spørgsmaalet om Sløjdlæreruddannelsen medoptages i Overvejelserne angaaende Udvidelse af Rammerne for Skoleembedseksamen“.

Konsistorium nedsatte 19. Februar 1908 et Udvalg angaaende Spørgsmaalet om den nærmere Ordning og Bekostning ved Gymnastikens eventuelle Optagelse som Bifag ved Skoleembedseksamen. Dette Udvalg, der bestod af Rektor og Professorerne Faber, Gram, Erslev, Heiberg og Using, afgav 9. Marts 1908 følgende Betænkning:

„Udvalget har forhandlet om Sagen med Formanden for det pædagogiske Selskabs Bestyrelse, Skolebestyrer Elmquist, Gymnastikinspektør K. A. Knudsen og Forstanderen for Statens Lærerhøjskole, Prof. H. Olrik. Udvalget anbefaler enstemmig følgende Forslag.

1. Undervisning og Eksamen i Gymnastik som Bifag ved Skoleembedseksamen er dels praktisk, dels theoretisk.

2. Den praktiske Undervisning, nemlig a) praktisk Gymnastik, b) Undervisningsøvelse og c) ordnede Lege og Boldspil, henlægges foreløbig til Statens Lærerhøjskole. For de Universitets-Studerendes Vedkommende fordeles denne Undervisning (som for Lærerhøjskolens sædvanlige Elever er sammentrængt i et étaarligt Kursus) over flere Aar, saa at den kan foregaa jævnsides med de øvrige Studier.

Denne Del af Forslaget vil ifølge Meddelelse fra Lærerhøjskolens Forstander kunne gennemføres uden nogen ny Udgift.

3. Den theoretiske Undervisning henlægges under det lægevidenskabelige Fakultet. Den omfatter a) et elementært Kursus i Anatomi og b) et udførligt Kursus i Gymnastiktheori (derunder Gymnastikhygiejne). Hvert af disse Kursus tænkes at vare i to Halvaar, og til Undervisning i hvert af dem antages en midlertidig Lærer. Læreren i Gymnastiktheori maa være baade gymnastikkyndig og lægevidenskabelig uddannet.

4. Den praktiske Eksamen aflægges ved Statens Lærerhøjskole, idet Universitetets Lærer i Gymnastiktheori medvirker som Censor. Den theoretiske Eksamen holdes ved Universitetet af nævnte Lærer i Forening med Lederen af det elementære Anatomikursus og under Medvirken af mindst én af det filosofiske eller matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Lærere som Censor.

5. De Udgifter, denne Ordning vil medføre, vil være Honorarer til Læreren i Gymnastiktheori og til den, der afholder det elementære Anatomikursus. Idet man gaar ud fra, at der kun bliver Tale om ret faa Elever, tænker man sig disse Kursus kun afholdte hvert andet Aar og

mener da, at Beløbet kan anslaaes til 2,000 Kr. aarlig, hvis nærmere Fordeling fastsættes af Ministeriet efter det lægevidenskabelige Fakultets Indstilling.

Da den hele her foreslaaede Ordning af Undervisning og Eksamen kun kan opfattes som foreløbig, idet bl. a. den eventuelle Oprettelse af et Centralinstitut for Gymnastik kan medføre Ændringer i den, skal man indstille, at den foreslaaede Bevilling af 2,000 Kr. aarlig kun søges for et Tidsrum af 6 Aar. En snævrere Tidsgrænse vil næppe være forsvarlig, da særlig Læreren i Gymnastiktheori straks maa sætte et stort Arbejde ind paa at ordne Undervisningen i dette, videnskabeligt endnu utilstrækkelig gennemarbejdede Fag“.

Konsistorium gjorde 26. Marts 1908 Indstilling til Ministeriet i Henhold til Udvalgets Forslag, og paa Finanslovsforslaget 1909—10 optog Ministeriet derefter en Bevilling under Universitetets Udgiftspost 7. t. paa 2,000 Kr. aarlig, foreløbig for et Tidsrum af 6 Aar, til Udgifter til Optagelse af Gymnastik ved Skoleembedseksamen. Bevillingen, der begrundedes i Overensstemmelse med de ovenfor gengivne Skrivelser fra Konsistorium og det pædagogiske Selskab, saaledes at det af Konsistorium 26. Marts 1908 anbefalede Forslag var optaget i Anmærkningerne, jfr. Rigsdagstid. 1908—09, Till. A. Sp. 1245—48, blev givet ved Finansloven for 1909—10 som Udgiftspost 7. s.

Om Sagens nærmere Ordning, derunder Ansættelse af Læreren i Gymnastiktheori og Anatomi, vil Meddelelse blive givet i et senere Hefte af Aarbogen.

IV. Prisopgaver.

Forfatteren af en under Mærke: „Fordi to Vævsdele i et histologisk Præparat ligge ved Siden af hinanden, behøver der ikke af have været nogen organisk eller funktionel Sammenhæng mellem dem i levende Live“ indleveret Afhandling til Besvarelse af den lægevidenskabelige Prisopgave for Aaret 1904—05: „Der ønskes en paa selvstændige Undersøgelser støttet Fremstilling af de ved Fragmentatio myocardii forekommende Forandringsers Natur og Oprindelse“, havde ikke ønsket Navnesedlen aabnet, saafremt han ikke fik Prisen tilkendt, se Aarb. 1905—06 S. 561 og 563—65. Som det sidstnævnte Sted er anført, blev der tilkendt Forfatteren et Accessit. Under 17. Maj 1909 forespurgte han, om Navnesedlen nu kunde blive aabnet, og han derigennem kunde faa Retten til at vedkende sig Forfatterskabet til Afhandlingen. Dette blev bevilget af Konsistorium 14. Juni 1909, med Tilføjende, at det Beløb af 100 Kr., der udbetales til Forfattere af Prisafhandlinger, der tilkendes Accessit, ikke vilde kunne udbetales ham. Ved Navnesedlens Aabning fandtes Forfatteren at være Cand. med. Johannes Ipsen.

V. Akademiske Grader.

Til det filosofiske Fakultet indkom i September 1908 et Andragende om Tilladelse til at indsende en paa Fransk affattet Afhandling til Forsvar for den filosofiske Doktorgrad. Da Fakultetet ikke ønskede at afgøre et saa indgribende Spørgsmaal isoleret, anmodede det i Skrivelse af 21. s. M. til Konsistorium Universitetets almindelige Myndigheder om at be-